

Obsah

1. Slovensko.....	2
2. Německo.....	11
3. Evropa.....	13
4. Evropská komise.....	16
5. Svět.....	33

1. Slovensko

Porovnanie kalamitného premnoženia podkôrnika smrekového v územiach NATURA 2000 v Českej republike a v Slovenskej republike

Občianske združenie Matej Korvín, Bratislava 8.2.2013

Kalamitným premnožením podkôrnika smrekového boli od roku 2007 v Českej republike postihnuté v prvom rade chránené územia Šumavy. Fytosanitárne zásahy proti tejto kalamite zabezpečovala Správa Národného parku a Chránenej krajinnnej oblasti (NP a CHKO) Šumava v rokoch 2011 a 2012. Pod fytosanitárnym zásahom sa v tomto prípade rozumie vyhľadanie, spílenie a odkôrnenie napadnutého stromu a asanácia odkôrnenej hmoty. V roku 2012 sa účinnosť týchto zásahov na základe objektívnych lesníckych inventúr potvrdila. Podkôrnikovou kalamitou na Šumave sa teda fytosanitárnymi zásahmi správcu územia podarilo v miere podstatnej utlmiť.

V súvislosti so zvládnutím podkôrnikovej kalamity na Šumave na strane jednej a celkovým výsledkom podkôrnikovej kalamity v Slovenskej republike na strane druhej si Vás dovoľujeme informovať o nasledovných faktoch. Najprv skutočnosti z Českej republiky.

Orkán Kyrill dňa 19.1.2007 spôsobil na Šumave v porastoch smreka obyčajného polomy v objeme približne 840 000 m³.

V roku 2010 sa v Českej republike konali parlamentné voľby a jednou z predvolebných tém bolo pobúrenie českej verejnosti z toho, ako bolo so šumavskými polomami od ich vzniku v roku 2007 i okolitými zdravými lesmi nakladané. Pod zámkou akožemodernej ochrany prírody, tzv. **ochrany prírodných procesov alebo inštalácie „divočiny“**, agresívne vnucovanej orgánom ochrany prírody ČR niektorými mimovládnyimi organizáciami (NGO) a časťou vedeckej obce ČR, tu v dôsledku podkôrnikovej kalamity navidomoči hynuli tisíce hektárov pôvodne zdravých smrekových lesov.

Nastupujúca pravicová vláda ČR situáciu na Šumave riešila a začiatkom roka 2011 ju vyriešila aj personálne. Po nástupe Jana Stráského do funkcie riaditeľa Správy NP a CHKO Šumava začiatkom roka 2011 došlo k radikálnej zmene postoja vedenia tohto chráneného územia k riešeniu daného problému. V tom čase už podkôrník mal na českej strane Šumavy zožratých cca 12 000 ha smrekových lesov a na rade boli ďalšie tisíce ha. Jan Stráský v tejto kauze okrem iného teda rozhodol, že v roku 2011 sa proti podkôrnikovi smrekovému na Šumave fytosanitárne zasahovať bude – lesnícky osvedčenými metódami a v prospech smrekových lesov podkôrnikom smrekovým ešte nezlikvidovaných.

Pri realizácii fytosanitárnych zásahov v lokalite NP Šumava „Na Ztraceném“ v lete roku 2011 vznikol fyzický konflikt medzi aktivistami príslušných NGO na jednej strane a pracovníkmi parku a miestnymi obyvateľmi na strane druhej. Konflikt trval niekoľko dní a sprevádzalo ho priväzovanie sa aktivistov NGO o stromy, napádanie policajtov, jačanie aktivistiek a podobne.

Konflikt medzi aktivistami NGO a vedením parku bol vhodným sústom pre české masmédiá (ktoré sú v rukách nemeckých majiteľov) a stal sa témou vysokej politiky ČR. Masmédiá sa vo veľkej väčšine prípadov, ako inak, stotožnili s argumentmi aktivistov.

Zo strany NGO hneď nato nasledovali ich udania Českej republiky Európskej komisii (EK). Obsahom udaní pravdepodobne bolo, že fytosanitárnym zásahom proti podkôrnikovi smrekovému na Šumave Česká republika porušuje príslušnú legislatívu Európskej únie (EÚ), teda Smernicu o vtákoch a Smernicu o biotopoch.

EK doručila v tejto súvislosti na jeseň roku 2011 Českej republike celkom 44 otázok. ČR odpovedala na tieto otázky v tom zmysle, že šírenie podkôrnikovej kalamity je potrebné v záujme zachovania ešte zdravých lesných porastov tvoriacich územia NATURA 2000 zastaviť fytosanitárnymi zásahmi, a takéto zásahy sú pre daný prípad praxou overenými lesníckymi postupmi.

Správa NP a CHKO Šumava si v tejto situácii objednala na sklonku roku 2011 aj vypracovanie posudku (naturové posouzení) na fyto-sanitárny zásah, ktorým sa mala v územiach NATURA 2000 Šumavy kalamita podkôrnika smrekového zastaviť. Vypracovaním tohto posudku bola poverená nemenovaná firma zo Slovenskej republiky. Náplňou činnosti tejto firmy je posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Posudok mal názov „Hodnotenie vplyvu fyto-sanitárnych zásahov proti lykožrútovi smrekovému na území NP Šumava v roku 2011, detailnejší záber na lokalitu „Na Ztraceném“ v územnom pracovisku Modrava, v kontexte predmetov ochrany prírody podľa sústavy NATURA 2000. Hodnotenie vplyvu uvažovaných fyto-sanitárnych zásahov na území NP Šumava v rokoch 2012 a 2013, v kontexte predmetov ochrany prírody podľa sústavy NATURA 2000“.

Uvedený posudok bol vypracovaný dňa 31.3.2012 a vyšiel v prospech fyto-sanitárneho zásahu.

Česká republika hneď nato zaslala posudok v rámci tzv. predinfringementovej komunikácie Európskej komisii.

Posudok na fyto-sanitárny zásah na Šumave sa okamžite stal, ako inak, predmetom útokov zo strany NGO.

Posudok na fyto-sanitárny zásah na Šumave postavili jeho spracovatelia na nasledovných právnych argumentoch:

Téza **ochrany prírodných procesov** alebo príbuzná téza vytvorenia „**divočiny**“ v územiach NATURA 2000, ktorú sa snažili na Šumave uviesť do praxe niektorí české NGO a bývalé vedenie parku, nie sú ani v jednej zo smerníc EÚ a ani v platnom zákone o ochrane prírody a krajiny ČR zakotvené. Tieto predpisy poznajú iba výrazy „priaznivý stav druhu z hľadiska ochrany prírody“ a „priaznivý stav stanovišťa z hľadiska ochrany prírody“. Ponechávanie smrekových porastov Šumavy na zožratie podkôrnikom smrekovým teda oporu v platných legislatívnych predpisoch EÚ a ČR nemalo.

Fyto-sanitárny zásah na zastavenie kalamity na Šumave je nutné považovať v zmysle článku 6 ods. 1 Smernice o biotopoch za **nevyhnutné ochranné opatrenie**, ktoré je Česká republika pre dané územie NATURA 2000 uskutočniť povinná.

Posudok na fyto-sanitárny zásah na Šumave postavili jeho spracovatelia na nasledovných odborných argumentoch:

Zástancovia koncepcie ochrany prírodných procesov v chránených územiach vychádzajú z predpokladu, že veľkoplošné disturbancie spojené s prítomnosťou tzv. veľkého vývojového cyklu lesa a teda s návratom lesa do jeho iniciálneho štádia, sú pre ihličnatý les prirodzené a v chránených územiach sa im netreba brániť. Hypotéza prirodzenosti veľkého vývojového cyklu lesa v ihličnatých lesoch mierneho klimatického pásma severnej pologule Zeme však nie je dodnes spoľahlivo potvrdená. A naopak, hypotéza prirodzenosti tzv. malého vývojového cyklu lesa v tejto zemepisnej oblasti je potvrdená nielen identifikovateľnosťou jeho rôznych štádií a fáz v desiatkach dodnes zachovalých pralesov v oblasti Karpát, ale aj prítomnosťou tzv. pralesných endemitov v týchto pralesoch. To je druhovo síce málo početná ekologická skupina druhov organizmov, ale zato skupina výnimočná, nevyskytujúca sa nikde inde, iba v pralesoch. Ak by totiž táto skupina druhov organizmov odkrytie veľkých plôch zánikom stromového poschodia lesných porastov znášala, vyskytovala by sa aj v hospodárskych lesoch. Tam sa však nevyskytuje. Výskyt pralesných endemitov v pralesoch je nepochybne dôsledkom kontinuity lesného prostredia v období striedania dvoch za sebou idúcich cyklov.

V rámci posudzovania vhodnosti súčasných ekologických podmienok Šumavy pre uplatniteľnosť tézy ochrany prírodných procesov bolo tu identifikovaných celkom 23 (!!!) neprirodzených faktorov s dĺžkou pôsobenia na ekosystémy a druhy organizmov Šumavy od niekoľkých desiatok po niekoľko tisíc rokov. Medzi tieto faktory patrili napríklad kyslé atmosférické zrážky pôvodom z diaľkových prenosov imisii vyvolané v priebehu minulých desaťročí činnosťou anglických, holandských, nemeckých, poľských a českých tovární a elektrární, prehustenosť porastov smreka obyčajného bez jestvujúceho zmladenia (vo väčšine

prípadov išlo o svojho času sudetskými Nemcami umelo vysadené hospodárske lesy, vychovávané za účelom maximálneho zisku z jednotky využívanej plochy) alebo vylúčenie vplyvu veľkých bylinožravcov a ich predátorov (napríklad leva jaskynného) na tunajšie ekosystémy. Spracovateľ posudku sa preto identifikoval s odborným názorom, že v súčasných neprirodzených ekologických podmienkach Šumavy ochrana prírodných procesov by bola ilúziou a bola by kontraproduktívnou.

Téza ochrany prírodných procesov sa bude na Šumave v zásade dať uplatniť, ale až po odznení pôsobenia týchto neprirodzených faktorov a po návrate ekologických podmienok pre tunajšie ekosystémy a druhy do pôvodného stavu. Takýto stav je možné očakávať po uplynutí niekoľkých stoviek alebo dokonca tisícov rokov.

Fytosanitárny zásah na zastavenie kalamity podkôrnika smrekového na Šumave sa musí chápať tak, že jeho uskutočnenie nie je v záujme jedincov smreka obyčajného už mŕtvych alebo ešte len k smrti pracujúcich, ale je v záujme ešte nenapadnutých stojacich a živých porastov. Na Šumave ide pritom stále o mnoho tisíc hektárov týchto porastov.

Intenzita napadnutia porastov smreka obyčajného na Šumave podkôrnikom smrekovým bola v dôsledku uplatňovania koncepcie ochrany prírodných procesov v rokoch 2007-2010 natoľko vysoká, že napadnuté porasty odumierali v priebehu jedného-dvoch rokov, a to na súvislých plochách desiatok až stoviek hektárov. Vzhľadom na prehustenosť odumierajúcich porastov smreka obyčajného, ktoré boli pôvodne vysadené a vychovávané ako lesy hospodárske, a vzhľadom na nedostatok svetla pod korunami stromov sa tu väčšinou žiadne prirodzené zmladenie smreka nenachádzalo. Takéto plochy odumretého lesa na nasledujúce desiatky rokov sa stanú z dôvodu nejestvovania prirodzeného zmladenia a aj z dôvodu nejestvovania plodiacich stromov smreka obyčajného - bezlesím.

Vyššie uvedený predpoklad vystriedania lesa bezlesím na dobu mnohých desiatok a možno aj stoviek rokov je na Šumave v praxi overený na prípade tzv. Židovského lesa. Tu ide o asi 400 ha lesa vyťaženého pred 160 rokmi a následne umelo nezalesneného. Táto lokalita ostala dodnes fakticky bezlesím. Príroda tu, ako vidno, nezvíťazila, ale prehrala.

Ekosystém smrekového lesa je tvorený mnoho sto druhmi väčšinou špecializovaných organizmov. Ide tu o tzv. pravé lesné druhy. Uschnutím stromového poschodia smrekového lesa a následnou radikálnou zmenou jeho teplotného a vodného režimu sa ekologické podmienky pre jestvovanie lesných špecialistov v takomto lese zlikvidujú a vytvoria sa ekologické podmienky pre druhy stepné. V dôsledku toho v uschnutom lese pravé lesné druhy organizmov vymierajú.

Presnú odpoveď o dynamike a štatistike výmeny lesnej bioty za biotu stepnú v smrekovom lese po jeho uschnutí by mohol dať dôkladný inventarizačný prieskum všetkých systematických skupín organizmov. Prieskum by vyžadoval prácu stoviek špecialistov a trval by niekoľko rokov. Na ten však už na Šumave v danom prípade nebol ani čas a zrejme ani peniaze.

Ako priamy dôkaz zániku ekologických podmienok pre jestvovanie pravých lesných druhov organizmov smrekového lesa po jeho uschnutí, teda dôkaz o zániku tzv. porastovej mikroklimy smrekového lesa, boli v posudku použité termovízne snímky povrchov kmeňov a pôdy zhotovené na Šumave RNDr. J. Pokorným v roku 2011. Tieto snímky zdokumentovali, že rozdiel medzi teplotou povrchov živého lesa a povrchov polomu je 20-30°C. Teplota povrchov kmeňov polomu počas slnečných letných dní dosahuje až hodnoty v rozmedzí 40-55°C. Takéto teploty sú pre väčšinu pravých lesných druhov organizmov, ktoré pôvodne v živom smrekovom lese žili, teplotami likvidačnými.

Ponechanie celej Šumavy na veľkoplošný rozpad smrekových porastov a vytvorenie bezlesia pod zámkou „ochrany prírodných procesov“ a tvorby „divočiny“ by v budúcnosti spôsobovalo katastrofálne povodne povodia Vltavy, devastujúce napríklad hlavné mesto Českej republiky, Prahu.

Ako je z predchádzajúceho textu zrejmé, zostavovatelia posudku ho postavili na výsledkoch československej lesníckej školy v oblasti výskumu pralesov, na československej koncepcii územných systémov ekologickej stability (ÚSES) a na aktuálnych výsledkoch českého

aplikovaného lesníckeho a vodohospodárskeho výskumu.

Posudok na fytošnitárny zásah na Šumave vo svojom závere konštatuje, že samotný fytošnitárny zásah bude mať na druhy a spoločenstvá sústavy NATURA 2000 v priebehu svojho uskutočňovania a teda krátkodobu – účinok mierne záporný až záporný, ale po jeho ukončení bude jeho účinok dlhodobu kladný.

V septembri 2012 sa na Šumave v súvislosti s danou kauzou uskutočnila úradná návšteva zástupcov Európskej komisie. Členovia tejto komisie si mali pred svojou návštevou možnosť okrem obsahov podaní od NGO preštudovať aj odpovede ČR na 44 svojich otázok a aj argumenty použité vo vyššie uvedenom posudku.

Do tohto času nejestvujú náznaky, že by EK v rámci riešenia tejto kauzy dospela k záveru, že ČR uskutočnením fytošnitárnych zásahov v územiach NATURA 2000 Šumavy Smernicu o biotopoch alebo Smernicu o vtákoch porušila. Oficiálny úradný výstup EK v tejto veci však v súčasnosti ešte nie je známy.

Ak EK zhodnotí danú kauzu rovnakým spôsobom aj úradne, pre najbližšiu budúcnosť Šumavy to bude znamenať, že v dôsledku nespochybnených fytošnitárnych zásahov sa tu kalamita podkôrnika smrekového definitívne utlmí, tisíce hektárov živých smrekových lesov sa pred uschnutím zachráni a bezlesie, ohrozujúce katastrofálnymi povodňami nižšie položené oblasti povodia Vltavy, sa už zväčšovať nebude.

Správa NP a CHKO Šumava viedla v rokoch 2011 a 2012 boj o záchranu svojich smrekových lesov na viacerých frontoch, teda nielen presadzovaním a realizáciou fytošnitárnych zásahov. Za sebou mala miestne obyvatelstvo, väčšinu lesníckeho výskumu a lesníckeho stavu ČR a značnú časť odborníkov súvisiacich vedných odborov základného i aplikovaného výskumu. Výsledkom tohto snaženia Správy NP a CHKO Šumava bolo aj to, že otvorenosťou a koncepčnou masmediálnou politikou sa jej napriek obrovskej presile masmediálneho protitlaku podarilo verejnú mienku Českej republiky nakloniť vo svoj prospech.

Správa NP a CHKO Šumava a Ministerstvo životného prostredia ČR boli schopné v tejto kauze ustáť nielen tlak zloprajných masmédií a hysterické reakcie niektorých NGO, ale aj tlak Európskej komisie a samozrejme aj rôzne tlaky z ekonomicky najsilnejšieho štátu Európskej únie, susedného Nemecka. Spolková republika Nemecko si rozpad toho svojho mála smrečín na Šumave vraj môže ekonomicky dovoliť.

K vývoju kauzy Šumava v období 2007-2012 sa žiada dodať, že ponechaním tzv. 1. zón NP na zožratie podkôrnikom smrekovým boli sukcesne vyspelejšie oblasti Šumavy odsúdené, paradoxne, na návrat do iníciaľneho štádia lesa. Tieto oblasti sa stanú na najbližšie desiatky a možno až stovky rokov bezlesím, v lepšom prípade lesoparkom s izolovanými skupinami stromov roztrúsenými medzi súvislými trávnatými porastmi a na pôde, ktorá v priebehu niekoľkých rokov zdegraduje. Takýto stav bude podľa nášho názoru stavom nie hodným národného parku Českej republiky.

Na záver hodnotenia kauzy Šumava je potrebné spomenúť, že v ČR dodnes nedošlo k priamej verejnej konfrontácii názorov zástupcov oboch zúčastnených táborov, to znamená zástancov koncepcie ochrany prírodných procesov v chránených územiach a jej nezástancov, ktorí považujú práve jej bezduché uplatňovanie za príčinu degradácie sukcesne najvyspelejších lesných ekosystémov ČR. Česká verejnosť je tým ochudobnená o možnosť porovnať váhu oboch druhov argumentov.

Vyššie uvedené fakty zo Šumavy a Českej republiky neuvádzame na tomto mieste samoučelne, ale s úmyslom porovnať s nimi vývoj v Slovenskej republike. Tento vývoj bol od roku 2004 v niečom podobný a v niečom zasa rozdielny. Rozdielny bol predovšetkým vo svojom výsledku.

Podobne ako v Českej republike, aj v SR pri riešení podkôrnikovej kalamity stáli proti sebe dve koncepcie. Jednou z nich bola neuzákonená koncepcia ochrany prírodných procesov v chránených územiach, vnucovaná orgánom ochrany prírody niektorými NGO a niekoľkými pracovníkmi

vedeckých inštitúcií. Druhou z nich bola uzákonená koncepcia fytoosanitárnych zásahov, za ktorou stáli pracoviská aplikovaného lesníckeho výskumu a úradníci orgánov MP SR. Táto koncepcia má oporu v Smernici o biotopoch, lesnom zákone SR i v zákone o ochrane prírody a krajiny SR.

19.11.2004 postihla Slovenskú republiku víchrica a vytvorila v porastoch smreka obyčajného rôznych lokalít rozsiahle polomy. Z nich najrozsiahlejší sa nachádzal v podhorí Vysokých Tatier (13 000 ha).

V rokoch 2005 až 2012 sa snažili majitelia a správcovia postihnutých lesných pozemkov získať od orgánov ochrany prírody príslušné súhlasy a výnimky na likvidáciu kalamity v chránených územiach so stupňami ochrany 3., 4. a 5.

Orgány ochrany prírody boli v tomto období vystavené agresívnemu tlaku niektorých NGO a väčšiny masmédií, aby potrebné súhlasy nevydávali a výnimky nepovoľovali.

Obaja zodpovední ministri (pôdohospodárstva i životného prostredia) boli v danej kauze v rokoch 2005-2007 po odbornej stránke informovaní v zásade dvoma navzájom protichodnými spôsobmi. Informácie im poskytovali vedecké pracoviská základného i aplikovaného výskumu SR, praktici i zástupcovia NGO. Pre objektivitu je treba povedať, že zástancom bezzásahovosti v polomoch smrekových lesov chránených území bolo okrem niekoľkých NGO a individuálnych vedeckých pracovníkov vedecké pracovisko s platnou akreditáciou na území SR až jedno - Botanický ústav SAV.

Na základe objednávky Ministerstva pôdohospodárstva a Ministerstva ŽP SR vypracovali Národné lesnícke centrum (NLC) vo Zvolene a Štátna ochrana prírody SR (ŠOP SR) v Banskej Bystrici v januári 2007 posudok „Tichá a Kôprová, Štúdia posúdenia vplyvu navrhovanej činnosti na priaznivý stav predmetu ochrany“. Výsledkom tejto štúdie bolo odporúčanie, že k fytoosanitárnemu zásahu v smrekovom polome v Tichej a Kôprovej doline v TANAP-e má dôjsť okamžite po vyjarení sa roku 2007.

V apríli 2007 sa pri pokuse Štátnych lesov TANAP-u o asanáciu polomu v NPR Tichá dolina a susediacej NPR Kôprová dolina aktivisti niekoľkých NGO zorganizovali blokádu tejto asanácie. Našťastie, táto blokáda narazila na organizovaný odpor majiteľov postihnutých pozemkov.

Konflikt aktivistov NGO na strane jednej a majiteľov pozemkov, správcu územia a orgánov ochrany prírody na strane druhej prebiehal v „priamom prenose“, teda pred očami televíznych divákov SR. Toto divadlo sa dialo na rôznych úrovniach od apríla až do konca roka 2007. Téma sa totiž aj vzhľadom na výsledky parlamentných volieb roku 2006 stala vhodnou zámienkou majiteľov masmédií v SR ako vtedajšej Ficovej vláde „podkúriť“.

Na základe „udania“ nemenovanej NGO u EK v Bruseli začala EK v júni 2007 proti Slovenskej republike konanie č. 4717/2006 vo veci podozrenia z porušovania legislatívy EÚ fytoosanitárnymi zásahmi vo Vysokých a Nízkych Tatrách. Priebeh tohto konania a hrozba pokút od Európskeho súdneho dvora pre Slovenskú republiku v prípade nepriaznivého výsledku tohto konania bol ďalší z dôvodov, prečo orgány ochrany prírody SR v rokoch 2007 až 2008 viac-menej váhali s udeľovaním potrebných súhlasov a výnimiek.

Na tomto mieste je potrebné priznať, že značná časť pracovníkov príslušných orgánov ochrany prírody, včítane všetkých 9 ministrov životného prostredia, v období rokov 2005-2012 odborne i morálne zlyhala - podľahla demagogickým argumentom NGO a vo svojich konaniach nedokázala takýmto argumentom účinne čeliť. Pokiaľ ide o odbornú stránku problému, stačilo si prečítať vyššie uvedenú štúdiu NLC Zvolen a ŠOP SR.

V apríli roku 2009 Európska komisia svoje konanie č. 4717/2006 proti Slovenskej republike, čuduj sa svete, zastavila. A zastavila ho bez jediného slova vysvetlenia (!!!). Ibaže – medzitým sa v SR na základe podkôrnikovej kalamity stihlo rozpadnúť 70 000 ha smrekových lesov.

Tlak niektorých NGO na orgány ochrany prírody v smere nevydávania potrebných súhlasov a výnimiek na fytoosanitárne zásahy pokračoval aj v rokoch 2009 a 2010. Napríklad na protest proti dvom rozhodnutiam Odboru ochrany prírody MŽP SR o povolení fytoosanitárnych zásahov v Tichej a Kôprovej doline a na Zadnej Poľane, usporiadali v apríli 2010 niektoré NGO

dvojdnový happening – uprostred hlavného mesta Slovenskej republiky, na námestí SNP v Bratislave.

Po voľbách roku 2010 v kauze podkôrnikovej kalamity dostali NGO vzhľadom na nadštandardný vzťah premiérky Radičovej k nim v podstate voľnú ruku. Generálnym riaditeľom Sekcie ochrany prírody a krajiny MŽP SR sa stal zástupca NGO (a je ním dodnes). Z uhla pohľadu majiteľov a správcov lesných pozemkov postihnutých kalamitou podkôrnika smrekového bol týmto aktom cap ustanovený záhradníkom. To všetko za politického krytia stranou Most-Híd, ktorá v rokoch 2010-2011 zrejme svoj tieň nedokázala a asi ani nemienila prekročiť. Ako sa poznáme, „čím horšie, tým lepšie“.

Po voľbách roku 2010 došlo na MŽP SR samozrejme aj k personálnym zmenám. Pracovníci angažujúci sa v radikálnom riešení podkôrnikovej kalamity v SR boli z ministerstva poprepúšťaní a boli a aj v súčasnosti sú za mohutnej spolupráce masmédií úspešne kriminalizovaní.

Po víťazných parlamentných voľbách v roku 2012 strana Smer prevzala od strany Most-Híd, ktorú v týchto voľbách porazila, úplne nepochopiteľne, agendu ochrany prírody aj so všetkými „nášľapnými mínami“ pripravenými predchádzajúcou politickou garnitúrou. Týka sa to teda nielen personálneho obsadenia príslušnej sekcie MŽP SR, ale najmä náplne jej práce.

Korunu všetkému v súčasnosti dáva návrh zákona o ochrane prírody z dielne MŽP SR. V skutočnosti však ide o návrh zákona z dielne niektorých NGO. NGO, ktoré v SR nič nevlastnia a za nič ani nezodpovedajú. Navrhovateľ zákona má odvahu, v dnešnej dobe, po strašných skúsenostiach so súčasnou a ešte neukončenou podkôrnikovou kalamitou, postaviť zákon o ochrane prírody Slovenskej republiky - na princípe ochrany prírodných procesov (!!!). Chránené územia SR sa teda majú zo zákona stať zhubnými nádormi okolitej zdravej prírody.

Z danej línie nevybočilo ani rozhodnutie ministra ŽP SR z augusta 2012 o nevydaní súhlasov a nepovolení výnimiek na fytosanitárny zásah v Tichej a Kôprovej doline. Týmto rozhodnutím bolo ešte 3 000 ha zdravých lesov v oboch chránených územiach definitívne odsúdených na zánik.

Vzájomné pretláčanie sa NGO, orgánov ochrany prírody, majiteľov a správcov postihnutých lesných pozemkov a Európskej komisie v rokoch 2005-2012 za súčasného štvania väčšiny masmédií proti fytosanitárnym zásahom spôsobilo, že podkôrniková kalamita v smrečinách SR v tomto období pokračovala v podstate bez prekážok. A stihla dosiahnuť rozmery historické.

Dôsledkom podkôrnikovej kalamity v rokoch 2005-2012 na Slovensku je:

Najväčšia ekologická katastrofa lesných ekosystémov v dejinách slovenského lesníctva (podľa oficiálneho stanoviska Sekcie lesníckej Ministerstva pôdohospodárstva SR).

Hlboké ľudské poníženie majiteľov a správcov postihnutých lesných pozemkov, ktorých oprávnené majetkové, sociálne, kultúrne a morálne záujmy Slovenská republika v tejto súvislosti ochrániť odmietla.

Demoralizácia lesníckeho stavu Slovenskej republiky, ktorý bol donedávna spolu s lesníctvom českým na najvyššej odbornej úrovni na svete.

Demoralizácia vedeckých pracovísk aplikovaného lesníckeho výskumu Slovenskej republiky, ktoré síce včas a s dostatočným dôrazom na nebezpečenstvá ponechania podkôrnikovej kalamity na „prírodu“ upozorňovali, ale v konečnom dôsledku ich nikto nepočúval.

Spoznanie úbohého stavu základného výskumu a úbohého stavu organizácie vedeckého výskumu v Slovenskej republike (napríklad chýbajúce inventarizačné výskumy bioty smrekových pralesov alebo bioty smrekových polomov o ktoré sa mali orgány ochrany prírody pri svojich rozhodnutiach opierať).

70 000 ha rozpadnutých smrekových lesov. Tieto lesy sa rozpadli úplne zbytočne.

Výška hospodárskych škôd nám zatiaľ neznáma. Hospodárske škody spôsobené podkôrnikovou kalamitou sa skladajú zo strát v dôsledku nízkych cien smrekovej guľatiny z jej náhleho prebytku, v dôsledku nízkych cien smrekovej guľatiny výrubom porastov pred dosiahnutím ich

rubnej zrelosti a z vyšších nákladov na zalesnenie vytŕažených plôch.

Celková environmentálna škoda z rozpadu 70 000 ha smrekových lesov - 202 000 000 000 Sk.

Zánik 7 smrekových pralesov s nevyčísliteľnou vedeckou a kultúrnou hodnotou, hodnotou svetovej úrovne. Týmito pralesmi boli Babia hora, Jánošíkova kolkáreň, Fabova hoľa, Kotlov žľab, Križné, Nefcerka a Piľsko. Nasledovať ako prales číslo osem bude Zadná Poľana. Zánik týchto pralesov je definitívny. Totiž pôvodný stav v nich sa dosiahne asi o 9 000 rokov, ale aj to iba za podmienky, že bude k dispozícii pôvodný genofond druhov organizmov. A ten k dispozícii nebude. Takýto výsledok sa v minulosti nepodarilo dosiahnuť ani Mongolom a ani Turkom počas ich 150 rokov trvajúcej totálnej vojny proti nám po prehranej bitke pri Moháči.

Hanba medzinárodná svetovej úrovne pre Slovenskú republiku, jej štátne orgány i jej obyvateľov, za ponechanie 7 smrekových pralesov ako prírodného dedičstva ľudskej civilizácie na zožratie podkôrnikom smrekovým.

Hrozba budúcich konaní EK voči SR za porušenie Smernice o vtákoch i Smernice o biotopoch v dôsledku ponechania biotopov európskeho významu a biotopov druhov európskeho významu na zánik.

Zvýšenie nebezpečenstva výskytu katastrofálnych povodní – ďaleko od lokalít vzniknutých holín. Ohrozené sú mestá Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Žilina, Brezno, Banská Bystrica a Zvolen a stovky menších sídiel v povodiach Váhu a Hrona.

Zvýšenie nebezpečenstva výskytu snehových lavín – pod holinami.

Ponuka pobytov pre zahraničných návštevníkov Slovenska v tisícoch hektároch depresívne pôsobiacich cintorínov stromov Liptova a Horehronia, vhodná skôr pre ľudí mentálne i citovo úchylných, namiesto ponuky pobytov v živých, zdravých a ozdravujúcich lesoch.

Podkôrniková kalamita na Slovensku v rokoch 2005-2012 nám nespadla z neba, ale mala celý rad príčin, vonkajších i vnútorných. Medzi príčiny vonkajšie tejto kalamity patria:

víchrice z 19.11.2004,

nepriaznivý priebeh letných teplôt v nasledujúcich rokoch, vplývajúci na zvýšenie počtu generácií podkôrnika smrekového,

nekompetentnosť, neobjektívnosť, ba dokonca zlovoľnosť pracovníkov Európskej komisie, riešiacich v rokoch 2007 a 2008 konanie 4717/2006 proti Slovenskej republike,

odborná zastaranosť Smernice EÚ o vtákoch i Smernice o biotopoch a podobne.

Medzi príčiny vnútorné podkôrnikovej kalamity na Slovensku patria:

odborná nekompetentnosť, dogmatizmus a bezohľadnosť predstaviteľov NGO angažujúcich sa v prospech bezzásahovosti v polomoch chránených území,

pravdepodobná napojenosť predstaviteľov NGO angažujúcich sa v prospech bezzásahovosti na nátlakové skupiny (lobby) spoza hraníc SR, poctivé úmysly s občanmi SR nemajúcich.

Táto napojenosť je nielen ideologická ale pravdepodobne aj finančnotoková,

hyenizmus väčšiny masmédií SR, apriori držiace stránku aktivistom NGO,

slabý „ťah na bránu“ alebo dokonca porazenectvo neštátnych vlastníkov lesných pozemkov a ich zástupcov. Títo nie sú ochotní využívať na svoju obranu možnosti, ktoré súčasné legislatívne predpisy SR ešte umožňujú a o ktorých boli v nedávnej minulosti z nezávislých zdrojov informovaní,

neochota zástupcov neštátnych vlastníkov lesných pozemkov využívať na obranu záujmov svojich členov argumenty nielen lesnícke, ale argumenty aj ekologické, doručené im z vedeckých pracovísk aplikovaného lesníckeho výskumu alebo od občianskych združení ekologického zamerania,

slabý „ťah na bránu“ správcov lesných pozemkov vo vlastníctve štátu v súvislostiach vyššie uvedených,

zviazané ruky pracovníkov rezortu pôdohospodárstva SR nekompatibilitou lesného zákona a zákona o ochrane prírody a krajiny,

v súčasnosti platný a zbytočne vysoko nadštandardný zákon o ochrane prírody a krajiny SR, písaný pôvodne v skutočnosti na objednávku NGO, občanov SR v porovnaní s občanmi iných štátov EÚ znevýhodňujúci a desiatky tzv. „nášľapných mín“ obsahujúci, odborná nekompetentnosť väčšiny pracovníkov orgánov ochrany prírody SR, neschopných základné ekologické súvislosti danej problematiky vôbec chápať a vo svojich konaniach ich aj presadiť, morálna nekompetentnosť väčšiny pracovníkov orgánov ochrany prírody SR, neschopných postaviť sa za oprávnené záujmy obyvateľov vlastného štátu a za skutočné hodnoty ochrany prírody, ktorých by v skutočnosti mali byť poslednými strážcami, neochota všetkých ministrov životného prostredia (spolu 9) robiť transparentnú a účinnú masmediálnu politiku, napríklad aj nezapchávaním úst vlastným zamestnancom, ochotným sa v záujme likvidácie podkôrnikovej kalamity angažovať, neefektívnosť zákonodarného zboru SR pri tvorbe a schvaľovaní príslušných legislatívnych predpisov, pštosia politika ostatných rezortov, napríklad Ministerstva hospodárstva SR, zodpovedného za rozvoj cestovného ruchu, postavených zoči-voči dôsledkom podkôrnikovej kalamity v podobe odporivosti mŕtvych smrekových lesov pre návštevníkov SR, pštosia politika združení a spolkov, napríklad ZMOS-u, Matice slovenskej a iných, postavených pred dôsledky podkôrnikovej kalamity v podobe odporivosti mŕtvych smrekových lesov pre návštevníkov SR a pred zničujúce ekonomické dôsledky kalamity pre obyvateľov postihnutých regiónov SR, pštosia politika kresťanských cirkví, strážkyň morálky, nespravodlivé ožobráčenie desiatok tisíc rodín majiteľov postihnutých lesných pozemkov prechádzajúcich bez povšimnutia, nezáujem represívnych orgánov SR o riešenie danej problematiky (až na výnimku, ktorá je však zatiaľ jednou jedinou).

Nakoniec sa v súvislosti s priebehom a dopadmi podkôrnikovej kalamity v rokoch 2005-2012 na Slovensku natíska otázka: Prečo to, čo v susednej Českej republike pri legalizácii a realizácii fyto-sanitárnych zásahov proti podkôrnikovej kalamite na Šumave presadiť šlo, na Slovensku presadiť nešlo?

Tatranský národní park a lýkožrout

Zpráva na internetu 9.8.2012

Všetchny svoje úspory, celkem 5000 eur (v přepočtu 125 tisíc Kč) věnoval teprve dvanáctiletý slovenský školák Matěj Juršičin na boj s lýkožroutem v Tatrách, za něj Správa státních lesů TANAPu nakoupí a instaluje 500 lapačů na lýkožrouty, což byla jeho podmínka. Jeho matka uvedla: „Všetchny dokumenty jsem musela za něj podepsat, ale bylo to jeho rozhodnutí a my ho v tom podporujeme. Do Tater jezdíme pravidelně a trápí nás, co se tam děje. Je to úplná katastrofa. Matěje nejvíce trápí lýkožrout v Bělovodské, Javorové a Tiché dolině.“ Tatranské lesy v r. 2004 poničila vichřice a pak následoval ničivý lýkožrout. Při sbírce na obnovu tatranského lesa bylo shromážděno 1,1 milionu eur, z nichž téměř polovina již byla použita a to na obnovu lesních porostů.

Obvinění bývalých ministrů životního prostředí

Slovenská krajská prokuratura v Prešově současně obvinila (tj. v r. 2012) býv. ministry životního prostředí László Miklóse a jeho nástupce Jaroslava Izáka, že dopustili ohrožení životního prostředí v Tatranském národním parku, neboť zamezili aktivnímu přístupu k ochraně lesa, tedy těžbě napadených smrků a tak rozmnožení podkorního hmyzu. Tato kauza je řešena od r. 2009 na základě znaleckých posudků soudních znalců, kteří odhadli ekonomické škody způsobené kůrovcem na 10 milionů eur (248 mil. Kč) a škody na životním prostředí na 3 miliony eur (74 mil. Kč). Sledováno bylo nepovolení těžby smrků napadených kůrovcem po vichřici v r. 2004. Uvedení

ministři prohlašují, že ponecháním přírody přirozenému vývoji vyrostou v Tiché a Koprové dolině přirozený les.

Český vůdčí aktivista Hnutí Duha Jaromír Bláha, který se aktivně zúčastnil blokády proti těžbě napadených smrků nejen na Šumavě, ale i v Tatrách, tuto skutečnost komentoval, že obvinění je formou msty nebo zastrašováním odpůrců kácení.

2. Nemecko

Dopis Huberta Demmelbauera

Herr Martan,

heute wurde bei uns in der Zeitung über Ihre "Wanderung über Sprach- und Landesgrenzen" berichtet. Im Anhang finden Sie eine Kopie des Berichts.

Ich konnte leider nicht an dieser Wanderung teilnehmen. Denn am Freitag, den 12. Oktober, musste ich zur Beerdigung eines Freundes nach Ingolstadt fahren, und am Samstag, den 13. Oktober, musste ich eine Reisegruppe von Waldbauern aus dem Schwarzwald auf den Großen Rachel führen. Diese Waldbesitzer sind sehr besorgt, weil die Regierung von Baden-Württemberg im Schwarzwald auch einen Nationalpark ausweisen will - gegen den Willen der örtlichen Bevölkerungsmehrheit. Der Nationalpark Bayerischer Wald dient den Gegnern dieses "grünen" Projekts als abschreckendes Beispiel verfehlter Naturschutzpolitik. Deshalb haben sie auch unser Video vom "Böhmerwald-Flug am 14. 10. 2012" im Internet veröffentlicht:

<http://www.fdp-calw.de/Nationalpark.htm>

Am 26. 10. 2012 veröffentlichte die Stuttgarter Zeitung einen großen Artikel über den Borkenkäfer im Nationalpark Bayerischer Wald. Darin wurde der Bürgermeister von Bayerisch Eisenstein, Thomas Müller, ausführlich zitiert. Und der Leiter der Fürstlichen Hohenzollern'schen Forstverwaltung hat darauf einen scharfen Kommentar geschrieben:

<http://www.stuttgarter-zeitung.de/inhalt.nationalpark-der-borkenkaefer-ist-hauptthema.2caeb182-1858-4602-94db-d1c2823913d0.html>

Die Propaganda der Nationalparkverwaltung Bayerischer Wald für die "grenzenlose Waldwildnis" läuft auf vollen Touren!

Mit herzlichen Grüßen Hubert Demmelbauer, 1. Vorsitzender der Bürgerbewegung zum Schutz des Bayerischen Waldes e. V.

Die Vertreter des Schiclubs Bodenmais mit den Bürgermeistern Michal Šneberger aus Böhmischem Eisenstein und Franz Müller von der Gemeinde Lohberg sowie dem Initiator der Bürgerbewegung „Freunde des offenen Böhmerwaldes“, Emil Kintzl. – Foto: Weps

Wanderung über Sprach- und Landesgrenzen

SC Bodenmais mit tschechischen Freunden unterwegs

Bodenmais. Die Bürgerinitiative „Offene Šumava“ hat gemeinsam mit dem SC Bodenmais eine Wanderung in ein Gebiet des Nationalparks Šumava unternommen, das normal nicht betreten werden darf. Mit dabei bei der Tour, die vom Kleinen Arber Richtung Scheibe, aufs Zwercheck und von dort zum Teufelssee führte, waren auch Vertreter der Gemeinde Böhmischem Eisenstein, der Bergwacht Šumava, der Bergwacht Bayerwald und des Sportvereins SK Špicák. Begonnen hat das grenzüberschreitende Treffen schon schon am Abend vorher auf der Chamer Hütte. Unter der Führung von Manfred Weps (SC

Bodenmais) machten sich die Sportler am nächsten Morgen auf den Weg

Der Bürgermeister von Böhmischem Eisenstein, Michal Šneberger, konnte an der Grenze rund 250 Wanderer begrüßen. Die Rede hat traditionell Emil Kintzl, Vorsitzender des Vereins „Offene Šumava“, gehalten. Er sprach über die seiner Ansicht nach sinnlosen Verbote, die es nicht zulassen, dieses Gebiet auf der tschechischen Seite der Grenze frei zu betreten. Als letzter Redner begrüßte Franz Müller, Bürgermeister der Gemeinde Lohberg, die Wanderer.

Die bewegten sich dann unter der Führung von Jiri Marik

durch das das Sperrgebiet, für das Betreten gab es an diesem Tag eine Ausnahmegenehmigung der Nationalparkverwaltung. Für die Teilnehmer war die Wanderung ein sehr starkes Erlebnis, der sogenannte Damenweg führt in mäßigem Anstieg durch verblocktes Gelände, der Blick in Richtung Arber ist einmalig. Am Ende gings über den Teufelssee zum Spitzberg.

Die Organisatoren und auch die Teilnehmer der Wanderung hoffen, dass es bald schon keiner Sondergenehmigung mehr bedarf, eines der schönsten Gebiete des Böhmerwaldes betreten zu dürfen. – bb

3. Evropa

Deficit demokracie je tím, co trápí Šumavu, aneb o nás bez nás. Co vlastně chrání NP Šumava a pro koho?

Ing. Antonín Schubert, předseda Svazu obcí NP Šumava a starosta Modravy

Skupina zástupců Šumavy uskutečnila v květnu 2013 pracovní cestu po národních parcích Velké Británie. Návštěva směřovala do jednoho NP v Anglii – Peak District a tří NP ve Skotsku – Cairngorms, Loch Lomond a Trossachs, Nothumberland. Do Velké Británie jsem nejel kvůli ochraně druhů či biotopů, hlavním cílem bylo seznámení s uskutečňovanou ochranou přírody v tradiční demokracii. Již dávno upozorňuji na skutečnost, že porovnávat Šumavu s Bavorským lesem příliš nelze, především pro rozvinutost německé a české demokracie. I s vědomím tohoto rozdílu jsem však obtížně skrýval úžas nad stabilitou a spravedlností systému, který jsem měl možnost poznat na Britských ostrovech. Většinovými vlastníky území tamních národních parků jsou soukromé osoby. Už to znamená, že vyhlášení národního parku se neděje na základě diktátu a planých slibů, ale na základě dohody a principu pevných pravidel a jejich dodržování. A je jedno, zda jde o nejstarší britský národní park vyhlášený v r. 1951, anebo o park vyhlášený v r. 2004. Národním parkem se tak vyhláší a označuje území, se kterým souhlasí zejména tamní region. Hlas mezinárodních organizací na ochranu přírody je výhradně poradní a v žádném případě není silnější, než vůle lidí, kteří na území parku žijí. Pravidla pro území britských národních parků vyplývají z jasných a neměnných dlouhodobých cílů. Český „zázrak“ spočívá v tom, že dokážeme strategii péče o území změnit klidně 3x do roka, pokud v tomto období dojde ke změně vlády a nástupu nového ministra, který jmenuje nového ředitele parku. Takové „zázraky“ ve Velké Británii nedokáží. Kupříkladu management plán pro NP Cairngorms je vypracován na 50 let. A co takový management plán obsahuje ?: Zásady ochrany přírody a krajiny, zlepšení přístupnosti národního parku k jeho poznávání všemi cílovými skupinami, zlepšování ekonomiky území, rozvoj regionu a konečně PR a marketing s cílem zvýšení zájmu veřejnosti. Ředitelé tamních NP jsou mimo jiné spoluodpovědní za regionální rozvoj a přirozeně se na tomto rozvoji aktivně podílejí. Bylo pro mě velmi bolestné poslouchat ředitele NP Peak District Jima Dixona, který za pomoci masterplánu zcela zásadně pomohl regionu národního parku. Laické veřejnosti pojem masterplán pravděpodobně nic neříká, ale obdobný projekt téhož názvu byl plánován i na Šumavě. Jako mnoho jiných plánů, které jsou nám řadu let předkládány, i šumavský masterplán byl pouze prostředkem k manipulaci, ze kterého nevzešel žádný užitek. Z britské mise by se dalo upozornit na mnohé, ale jedno poznání je velmi zásadní. Od řady přírodovědců, politiků, býv. ministrů a aktivistů slyším rady, jak to v národních parcích Evropy dělají jinak a lépe než na Šumavě. Viděl jsem již mnohé a jsem si čím dál jistější, že největší rozdíl mezi Šumavou a dalšími evropskými parky spočívá především v přezíravosti ochránců přírody vůči místním obyvatelům. Ti jsou, spolu s divočinou, přirozenou součástí příběhu jménem Národní park Šumava. Slovo divočina v Británii neznamená, že by byli z takového území vyháněni domorodci a území přestalo vytvářet měřitelné ekonomické hodnoty. Divočina je marketingovou pozvánkou, která u návštěvníků vyvolá zájem, na jehož základě se ochrana přírody stává životním stylem. Spojené království je bezpochyby zemí, kde si královská rodina, vláda a parlament plně uvědomují svoji odpovědnost jak za přírodu, tak i za lidi, kteří jsou její nedílnou součástí.

Předseda Světové komise pro chráněná území Mezinárodního svazu ochrany přírody (IUCN) Nikita Lopoukhine (Lopuchin) se údajně písemně obrátil na našeho ministra životního prostředí Tomáše Chalupu s obavou o budoucnost Národního parku Šumava. Učinil tak v kontextu připravovaného zákona o Národním parku Šumava. Za dvacet let bylo o šumavské kůrovcové specialitě napsáno či řečeno mnoho laických i odborných názorů v různé kvalitě. Názor pana předsedy světové komise však, dle mého názoru, vysoce ční nad odbornými, politickými, ombudsmanskými, selskými či fundamentalistickými názory na Šumavu. Pan Lopoukhine ve svém dopise píše: „Velké části

šumavských lesů jsou nezkažené habitaty, což odůvodňuje jejich určení jako národního parku (kategorie IUCN II)“. Toto tvrzení je absurdní v kontextu faktu, že od 16. století probíhala v šumavských lesích, až na maloplošné výjimky, jejich přeměna na hospodářský les. Výsledek přerodu byl základem pro vyhlášení největšího lesnatého národního parku široko daleko a ani uplynulé dvacetiletí ponechávání některých částí šumavské přírody svému osudu nemohlo vytvořit 93% přírodní zóny parku, jak píše pan Lopoukhine. Názor pana předsedy se dle jeho sdělení opírá o informace řady členů WCPA a IUCN, kteří ho informovali o svých vážných obavách. Z toho usuzuji, že pan předseda nikdy na Šumavě nebyl, jelikož mimo vyjmenované významné populace rysa, puštíka bělavého a losa evropského, by nezapomněl na tetřeva hlušce (coby ptáka roku 2012) či kulíška nejmenšího. Avšak mimo vyjmenované druhy je Šumava domovem člověka. Na to pan předseda zapomněl a nezbyvá než doufat, že nepatří mezi ty, kteří chtějí vyexpedovat šumavský lid mimo území národního parku, jak je tomu pravděpodobně u těch, z jejichž informací vycházel. Co je však na celém dopise zarážející je hodnocení ekonomického přínosu. Pan Lopoukhine zřejmě nemá informaci, že stávající I. (přírodní) zóna má 13 % výměry národního parku. Návrh zákona o národním parku, který jsem považoval za konsensuální produkt zástupců pracovní skupiny ministra Chalupy, předpokládá navýšení na 26%. Pokud dobře počítám, tak dochází k rozšíření přírodní zóny a nikoliv k jejímu zmenšení, což je v rozporu se zásadami uvažovanými v 5. cíli strategického plánu, jak hartusí Lopoukhine. Kde však příslušný komisař vyvěštil názor, že aktivní ochrana proti kůrovcům může mít pozitivní vliv na turistiku a místní ekonomiku? O Šumavě už bylo řečeno mnoho hloupostů, ale tato hloupost může kralovat. Přesto dopis pana Lopoukhina přináší zásadní informaci. Kategorie II dle IUCN znamená 93% přírodní zóny. To Šumava nesplňuje a nikdy, pokud budou v české kotlině žít lidé, splňovat nemůže. Je na vládě české republiky, která v roce 1991 šumavský park vyhlásila, aby jasným stanoviskem zamezila mezinárodně šířeným hloupostem, které degradují Šumavu „na prostor určený významné populaci losa evropského“.

Je rozdíl mezi vědci? – je a velký – zejména morální!

K šesti letům vězení a pokutě v řádu milionů eur odsoudil italský soud sedm expertů, kteří krátce před ničivým zemětřesením v roce 2009 navštívili postiženou oblast a podle názoru obžaloby uklidňovali tamní obyvatele, místo aby je varovali, přičemž nesprávně zhodnotili rizika. Navíc byli vyloučeni z veřejných funkcí.

Seismologie či klimatologie vychází z určité pravděpodobnosti. Vývoj lesních a zemědělských biotopů dokážeme však poměrně přesně predikovat. **Naše společnost zatím nedokázala zamezit rozsáhlým škodám, které záměrně připravila skupinka ideologů při výrobě „bezzásahové divočiny“ i přes mnohostranná varování. Jak s nimi naše společnost naloží???**

Zatím uvedení „vědci“ se nekají, ale „bobtnají“ - toto má zřejmě původ v odtržení od běžné reality života, což je pro současnou situaci Česka příznačné.

Příroda Evropy na DVD

Velmi záslužnou činností je edice cestopisných filmů na laciných DVD (po 49 Kč). Klub čtenářů vydal soubor Nejkrásnější místa světa, jehož součástí je DVD Evropské národní parky. Ochrana přírody Evropa v národních parcích má již stoletou tradici (1909 Švédsko, 1914 Švýcarsko, které však vyhlásilo doposud jediný NP, neboť citlivý vztah obyvatelů k přírodě zachraňuje více hodnot, než je tomu v řadě chráněných území s omezeným lidským přístupem). Přes popularizační charakter filmu je možno říci, že žel má převážně proklamativní charakter, zejména vyzvedávající přírodní „samoregulaci“ a varující před lidskou návštěvností, ve stylu nevědoucí výchovy a poznání, ale téměř globálních zákazů (s výjimkou tras s průvodcem).

Příkladem škodlivých příkazů jednoúčelových ochránců přírodních procesů je Národní park Doñana (Parque Nacional de Doñana) na jihu Španělska na 542,5 km². Původně se jednalo o rozsáhlou zátoku delty ústí řeky Guadalquivir do Atlantiku. Ta se postupně vyplnila několika úrovněmi

nánosů bahna, takže se vytvořila vnitřní vodní plocha. V dalším vývoji i ta se vyplnila bahnem, a tak podstatou NP byla bažinná a mokřadní lokalita. V rámci ochrany „posvátných“ přírodních procesů se však chystá tristní závěr této velkolepé přírodní lokality: blízké duny první písečné pouště Evropy hrozí, že postupně tento NP (kam lidé bez průvodce nesmí) pohltní a pak budeme moci opět obdivovat jedinečnost přírodou rozsáhle vytvořené pouště v Evropě. Paradoxem však je, že Arabové přeměnili zdejší vyprahlou Andaluzii již před 1100 lety v úrodné území pomocí umělého zavlažování.

Jiným příkladem je delta Dunaje na cca 800 km² na území Rumunska, která je prakticky stokou Evropy. Rovněž i zde dochází k rychlému zanášení bahnem a vzniku „nových půd“ (místní lidé prohlašují, že zde se Evropa nejrychleji rozšiřuje). Omezená možnost existence domácích rybářů je dále snižována ochranou rozsáhlých hejn kormoránů, podobně jako tomu doposud bylo u nás.

Závěrem: Nabízející se informace na záběry významných druhů a ekotopů nebyly ve filmu využity, avšak poněkud primitivně byla upřednostňována jejich rigidní ochrana. Zřejmě **současní vedoucí ochránci přírody v Evropě, často nereflektující celostní pohled, jež nejsou schopni spolupráce s přírodou - mnohdy z neznalosti přírodních zákonitostí a principů, širších a zpětných vazeb a možnosti jejich „asistenční“ aplikace při ekosystémovém vývoji biotopů, ohrožují požadavkem bezzásahovosti podstatu chráněných hodnot.**

4. Evropská komise

Iniciativa proti institucionalizaci přístupu k rostlinným léčivým zdrojům v EU

V posledních 10 letech přijal Evropský parlament větší počet nařízení a směrnic, které ve jménu tzv. "ochrany spotřebitele" zásadně omezí a zčásti už omezují léčivé rostliny v každém členském státě EU.

Cílem iniciativy Nedejmesipřirodu.cz je oslovit české zákonodárce, odbornou i laickou veřejnost a upozornit na nerozumnost této protibylinné legislativy, na její negativní dopad na zdraví a na obrovské ekonomické škody, které tato legislativa napáchá.

Cílem naší snahy je vytvořit smysluplný a právně relevantní postup (petice, europetice, nebo ústavní stížnost), který získá potřebnou podporu veřejnosti a kterým se veřejný názor promítne do praxe – konkrétních zákonných a systémových změn chránících právo na neinstitucionální přístup k léčivým rostlinám a přírodě obecně. Chceme získat podporu co nejširší části veřejnosti a následně také podpisy pro finální dokument. Máme zájem o názory nezávislých odborníků jako argumentační podklad pro politiku. Chceme pomoci, aby se výrobci, prodejci i zákazníci obeznámili se skutečným stavem této věci a domluvili se na společném postupu.

Odborným garantem výzvy je **prof. Ing. Pavel Valíček, DrSc**

Proč jsou léčivé rostliny tak důležité

Fakt 1: Léčivé rostliny mají potenciál řešit podstatné zdravotní problémy

Dostí rozšířená představa, že byliny jsou vůči průmyslovým lékům jaksi nepodstatné, méněcenné, je mylná. Díky úspěchům chirurgie, antibiotik a očkování v předešlém století se "bylinářství" dostalo do úzadí. Dnešní biochemici ale opět obrací pozornost k milionům molekul obsažených v tisících druhů rostlin a hub. Najdou se mezi nimi takové, které jsou mnohem účinnější a bezpečnější, než stávající průmyslové léky. A není to pouze kozlík nebo třezalka na depresi, ale i množství dalších druhů z celého světa, z nichž některé pomáhají i u chorob vzácných nebo obtížně léčitelných. (Třeba i arterioskleróza, hypertenze, artritida, alergie, rakoviny...)

Fakt 2: Léčivé rostliny jsou mnohonásobně bezpečnější než průmyslové léky

V USA, kde přípravky z léčivých rostlin užívají desítky milionů lidí, zaviní bylinná léčba statisticky smrt asi 2 lidí ročně (používáme příklad USA, protože pro EU ucelená statistika není k dispozici). Na tento fakt nedávno upozornil světoznámý odborník na léčivé rostliny Dr. James A. Duke^[ref]. Pokud bychom pro USA předpokládali pouze dva miliony lidí léčených bylinami, znamená to, že úmrtnost v důsledku bylin je nejvýše 1 : 1 000 000. Ve srovnání s tím, léky na předpis způsobily podle zprávy American Medical Association^[ref] v roce 2005 smrt 15 107 lidí, tedy 1:14 000 vzhledem k počtu těch, kteří v USA užívají léky na předpis (184 milionů v r. 2004^[ref], předpokl. 200 milionů pro 2005). Chirurgické operace a pobyt v nemocnici je ještě nebezpečnější – třeba podle American Association of Retired Persons umírá v USA v důsledku lékařského omylu 1 z 250 pacientů.

Bezpečnost bylin pro člověka má své evoluční důvody

Ti, kteří žálí na volnou dostupnost bylin, si v různých časopisech určených pro lékařské publikum stýskají na dva hlavní "problémy": Že byliny nepodléhají stejnému režimu klinického testování jako průmyslové léky (což je prý nefér), a že někteří lidé byliny obhajují magickou rovnici přírodní = neškodné.

Přitom dochází k zamlžování toho, že relativní bezpečnost bylinných přípravků je realitou, za níž stojí evoluční důvody. Jinými slovy, díky evoluci mají léčivé rostliny u lidského druhu své klinické testování už z velké části za sebou. Rostliny dodržují při syntéze svých sekundárních metabolitů

určitý biochemický kodex, platný miliony let, na který jsme již po všech stránkách zvyklí. Se svým původem stromových, převážně býložravých a plodožravých živočichů vlastníme zaživací trakt, který rostlinám rozumí, a játra, jejichž detoxikační systémy se sice nevyrovňají králíčím, ale mnozí jiní savci nám je mohou závidět. (Zatímco králík se neotráví ani muchomůrkou zelenou, pro psa je jedovaté i kakao a cibule.)

V rámci lidské civilizace navíc existuje dlouhodobá kultura (souhrn tradičních poznatků) týkající se sběru a použití léčivých rostlin. Jinými slovy, člověk je svými játry, mozkem a kulturou k používání rostlin vybaven v zásadě lépe než specializovaní býložravci. Navrhovanou regulační legislativu člověk potřebuje asi jako bobr potřebuje na břicho přišít nafukovací kolo. Neznamená to, že bychom si rostlinami nemohli uškodit. I bobr se může utopit a to nafukovací kolo ho někdy snad zachrání. V určitém smyslu se dá dokonce říct, že s nafukovacím kolem lépe plave. Ale celkově mu to pouze škodí.

Fakt 3: Léčivé rostliny jsou levné – rostou zdarma v přírodě

Léčivé rostliny a jejich obsahové látky rostou zdarma v přírodě, jen stěží je lze patentovat nebo jinak monopolizovat. (S výjimkou špatné plošné legislativy!!!) Širší využití prokazatelně účinných léčivých rostlin znamená, že se populace levněji a účinněji udržuje v lepším zdravotním a produktivním stavu.

Přísný režim pro průmyslové léky má své důvody

Zákonný režim, který platí pro průmyslové léky, je výsledkem historie problémů a smrtelných neštěstí, když se neznámé látky příliš brzy zavedly do celospolečenského užití. Sahá od volného prodeje radioaktivních tabletek, [Heroinu](#) (kteréž slovo je původně obchodní značka morfinu), [kokainu](#) a amfetaminů k novějším aférám (stačí říct slovo [thalidomid](#)), které zpečetily přísný režim pro průmyslové léky.

Výrobě a dovozu průmyslových léků se dnes mohou věnovat pouze firmy se zvláštním povolením (farmaceutické firmy). Pro každý jednotlivý léčivý přípravek je nutné provést náročnou registraci zvláště v každé zemi, kde se bude prodávat. Při vývoji nových přípravků je dále nutné provést speciálně předepsané studie, které musí nejdříve prokázat, že přípravek není příliš jedovatý, není mutagenní, teratogenní, karcinogenní (tzv. předklinické studie) a že přípravek má deklarované léčebné účinky (tzv. klinické studie, které se provádějí přímo na pacientech). Zvláštnímu režimu podléhá i prodej: Léky se nesmí prodávat v běžných obchodech nebo online, pouze v lékárnách pod dohledem oprávněné osoby, se striktními náležitostmi balení, informací na obalu, na přiloženém letáku atd., které právě jsou při registraci schvalovány.

Tato přísnost si ale bere svou daň. Je známým faktem, že obtížnost uvádění léků na trh podporuje monopolizaci a výrazně zpomaluje inovaci, a to především pro méně časté choroby (léky na ně se méně vyplácejí). Měli bychom se vyhnout nutkání brát tento režim za vhodný "férový" příklad pro léčivé rostliny.

Jakou legislativu EU pro léčivé rostliny zavádí

Čtěte podrobněji: [Evropské směrnice a nařízení o léčivých rostlinách](#)

EU legislativa zavádí pro léčivé rostliny nepřiměřenou regulaci. Dochází k jejich vyjmutí z režimu potravin a odsunutí do vysoce omezujícího režimu, který byl šitý na míru pro průmyslové léky. Dále zakazuje užívat u potravin tvrzení, která by naznačovala jejich vliv na zdraví, s výjimkou tvrzení, která budou schválena Evropskou komisí.

Tato legislativa se v prosazuje s poukazem na případy přehnané či zavádějící reklamy u potravin a výživových doplňků, kterých není málo. Většina z těch, kteří za ni hlasují, si ale možná neuvědomuje, že její hlavní obětí jsou léčivé rostliny a že negativní dopad jejich restrikce mnohonásobně převáží společenský prospěch dosažený omezením brebentění při prodeji potravin a potravinových doplňků.

Jaké jsou důsledky zaváděné legislativy

Pod záminkou "ochrany spotřebitele" odebírá spotřebiteli možnost volby: zásadně omezuje nabídku a zvyšuje ceny na trhu léčivých rostlin:

Vyvolá nárůst (zbytečné) byrokracie

Omezí svobodu volby spotřebitele

Zvýší už tak vysokou monopolizaci "trhu se zdravím"

Ve výsledku přinese ekonomické ztráty pro jednotlivce i celého společenství

Hlavní ekonomické ztráty v důsledku zaváděné legislativy vzniknou zhoršením zdravotního stavu obyvatelstva. Další ztráty vzniknou v důsledku podpory monopolizace trhu a v důsledku nárůstu administrativních procedur. Institucionalizace přístupu k rostlinným léčivým zdrojům zákonitě omezuje volbu spotřebitele a prohlubuje izolaci člověka od přírody.

Jakékoliv očekávané pozitivní důsledky jsou mizivé

Nevíme co přesně motivuje tuto legislativu, ale pokud je to především snaha o zajištění kvality přírodních léčiv na trhu v důsledku lepší kontroly, omezení lživého či zavádějícího vychvalování potravin a přírodních léčiv, omezení toho aby se léčivým rostlinám připisovaly silné léčivé účinky, které jsou doménou "profesionálních" léků, a v důsledku toho všeho zvýšení kvality a neutrality informovanosti spotřebitele a případná záchrana lidských životů v důsledku předešlého, tak je potřeba uvést, že pro potraviny i klamání spotřebitele už zákony máme. Nevytvářejte zbytečně nové. Kromě toho, kvalita v tržních podmínkách je též věcí značky a spotřebitelské volby. Marginální zvýšení kvality u registrovaných přípravků **se stonásobně vymstí vymizením vzácnějších bylin a přípravků a radikálním snížením diverzity a konkurence trhu**, což nakonec povede k jevu opačnému – výraznému snížení kvality celkové nabídky, to vše za dodržení nejpřísnějších registračních požadavků, stejně jako se to stalo na trhu s průmyslovými léky.

Ze statistik je vidět, že u bylin situace opravdu nehoří z pohledu ohrožení lidských životů, jak tomu je u průmyslových léků (problémy s jedovatými bylinami jsou stejné jako s jakýmkoliv jinými jedovatými potravinami a návykové byliny už také řeší zvláštní zákon), jako problém to pocítují jen a pouze farmaceutické společnosti zabývající se výrobou syntetik.

Léčivé rostliny se dlouhou dobu prodávaly v režimu potravin a žádné problémy, otravy atd. z toho nevznikly. K zavádění takové legislativy pro ně není důvod.

Co navrhuje?

Navrhujeme, aby byl neinstitucionalizovaný přístup k léčivým zdrojům přírody de facto chráněn jako jedno ze základních práv občana.

Co dodat?

Uvědomujeme si, že i léčivé rostliny mohou být pro člověka nebezpečné, jejich institucionalizace je ale mnohem nebezpečnější. Je to jako nařízení, že v rámci ochrany návštěvníku přírody, je možno jezdit do přírody pouze v tanku. Uvědomujeme si, že informace podávané některými prodejci můžou být lživé, ale "chránit" zákazníka tím, že nedostane informace žádné je mnohem horší, seznam centrálně schvalovaných tvrzení svobodný přístup nezaručí.

Přidejte se k nám !

lidé, kterým se už nechce čekat, až se věci "sami" změní...

Více o evropských směrniciích a nařízeních

Evropský parlament vydává směrnice a nařízení, které pak musejí být státy EU včleněny do státních legislativ.

Za posledních 10 let vydal Evropský parlament hned několik směrnic a nařízeních, které mají vliv na postavení přírodních léčivých zdrojů (léčivých rostlin). Tyto směrnice a nařízení zahrnují léčivé

rostliny v členských zemích EU do slepé uličky. Tento systém evropských směrnic a nařízení zařazuje veškeré léčivé přírodní (rostliny, houby, mikroorganismy atd. s deklarovanými léčivými účinky) pod svůj režim, tedy pod režim stejně přísný jako u průmyslových léků.

Důsledkem, je že každý bylinář (výrobce nebo dovozce léčivých rostlin) je podle toho nucen získat statut farmaceutické firmy (tj. získat povolení stejného typu jako pro výrobu a dovoz průmyslových léků). Dále je nucen podstoupit drahou lékovou registraci pro každou jednotlivou bylinnou položku. Veškeré byliny, jejich kombinace, různé formy (části rostlin celé, krájené, práškované, v kapslích, extrakty...) a balení je nutné registrovat samostatně v každé jednotlivé zemi EU, stejně jako je tomu u průmyslových léků. Jediným ulehčením je odpuštění nutnosti předklinických a klinických studií v uznaných případech tzv. "tradičního použití", které musí bylinář sám doložit. Tato zjednodušená registrace vyjde pro jednu bylinnou položku například jen za ČR na 200 000 Kč (sazebník SÚKL). Co více, na prodej bylin by se vztahovala stejná omezení jako na prodej průmyslových léků (prodej pouze v lékárně a další omezení prodeje a manipulace).

Po dlouhou dobu běžní výrobci, dovozci, prodejci léčivých rostlin, i správné a kontrolní orgány tolerovali přechovávání léčivých bylin a přípravků z nich v režimu potravin (např. čaje, nebo doplňky stravy). Evropské legislativní vymezení a omezení (zejména Směrnice 2002/46/ES a Nařízení 1924/2006) ale byliny z tohoto režimu jasně vytěsňují. Například pod záminkou "ochrany spotřebitele" zakazuje zdravotní a výživová tvrzení o potravinách, resp. umožňuje používat pouze ta, které sama EU schválí ...

Legislativa o léčích je sama o sobě tak náročná a přísná, že v poslední době už ani nevznikají nové farmaceutické firmy a ty stávající nevyvíjejí téměř žádné nové léky. Zařazení firem zaměřených na tradiční rostlinné léčivé přípravky (vesměs malých a středních firem) pod tuto legislativu bude mít stejný dopad. Výsledné zdražení přírodních léčivých přípravků snižuje jejich přirozenou dostupnost, přinese likvidaci celého sektoru a posílí pozici drahých průmyslových a jejich "zavedených" výrobců. Dojde k dalšímu výraznému v monopolizaci nabídky pro zdraví. Ač je tato "legislativní tvorba" zastřešována ochranou spotřebitele, její důsledky budou mít na spotřebitele přímo destruktivní dopad.

Jednotlivé úpravy

(1) SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků

[\(stáhnout směrnici\)](#)

Jako léčivý přípravek definuje jakákoukoliv látku nebo kombinaci látek určenou k léčení nebo předcházení nemoci u lidí nebo jakákoukoliv látku nebo kombinaci látek, které lze podat lidem za účelem stanovení lékařské diagnózy nebo k obnově, úpravě či ovlivnění fyziologických funkcí u lidí. (jako jeden z např.: mikroorganismy, rostliny, části rostlin, rostlinné sekrety, extrakty). Zároveň předepisuje přísná pravidla: pro výrobu a dovoz (jsou stejná) a registraci léčivých přípravků. Tato legislativa (1) ač se to na první pohled nezdá předepisuje léčivým rostlinám stejný režim pod jaký spadají průmyslové léky ...

Tato Směrnice posouvá smysl původních legislativ (příklad Zákon 129/2003 Sb. o léčivech), které byli nějak vytvořeny pro popis režimu průmyslových léčiv a převádí vše "léčivé" do tohoto režimu. Jedním z příkladů je např. nahrazení původní definice "Léčivým přípravkem se rozumí jakákoli látka nebo kombinace látek **určená k léčení** nebo předcházení nemoci ..." definicí " ... jakákoli látka nebo kombinace látek **představená s tím, že má léčebné nebo preventivní vlastnosti** v případě onemocnění ...".

(2) SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/46/ES ze dne 10. června 2002 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy

[\(stáhnout směrnici\)](#)

Definuje „doplňky stravy“ potraviny, jejichž účelem je doplňovat běžnou stravu a které jsou koncentrovanými zdroji živin nebo jiných látek s výživovým nebo fyziologickým účinkem, samostatně nebo v kombinaci, jsou uváděny na trh ve formě dávek, a to ve formě tobolek, pastilek, tablet, pilulek a v jiných podobných formách, dále ve formě sypké, jako kapalina v ampulích, v lahvičkách s kapátkem a v jiných podobných formách kapalných nebo sypkých výrobků určených k příjmu v malých odměřených množstvích;

Ač se (2) (vyložene se tam píše) nevztahuje na léčivé přípravky ve smyslu (1) ... většina léčivými rostlinými většina léčivých bylin je prodávána v tomto režimu Doplňky stravy = potraviny, jejichž účelem je doplňovat běžnou stravu a které jsou koncentrovanými zdroji živin nebo jiných látek s výživovým nebo fyziologickým účinkem, samostatně nebo v kombinaci, jsou uváděny na trh ve formě dávek, a to ve formě tobolek, pastilek, tablet, pilulek a v jiných podobných formách, dále ve formě sypké, jako kapalina v ampulích, v lahvičkách s kapátkem a v jiných podobných formách kapalných nebo sypkých výrobků určených k příjmu v malých odměřených množstvíchve skutečnosti ale spíš pro průmyslové výrobce vitaminových tablet ...

(3) NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. prosince 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin

[\(stáhnout nařízení\)](#)

Výslovně **zakazuje** uvádět na obalech potravin a doplňcích stravy jakákoliv tzv. "**zdravotní tvrzení**" kromě těch, která schválí přímo Evropská Komise nebo Evropský úřad pro bezpečnost potravin. „Zdravotním tvrzením“ se v Nařízení rozumí každé tvrzení, které uvádí, naznačuje nebo ze kterého vyplývá, že existuje souvislost mezi kategorií potravin, potravinou nebo některou z jejích složek a zdravím.

Toto nařízení je ve své podstatě redundantní vzhledem k (2001/83/ES), protože už tam je vlastnost léčit z definice přiřazená pouze přípravkům spadajícím do režimu průmyslových léků.

Toto nařízení jasně říká, že léčivé rostliny mezi potraviny a doplňky stravy nepatří. Prováděcí nařízení (schvalování tvrzení atd.) je však nakonec připouští. Celý proces je však zbytečně byrokratický . Úprava, ač se snaží působit dojmem ochrany zákazníka nakonec právě zákazníka poškozujícím...

[Toto nařízení de iure podrobuje léčivé účinky potravin stejnému režimu potvrzování, jako je tomu u léků. De facto pak spíš existenci léčivých potravin popírá a tím tlačí směrem k předefinování samotného pojmu "potravina" na potraviny zásadně neléčivé a vykazání léčivých rostlin z říše potravin do působnosti (1).]

(4) SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2004/24/ES ze dne 31. března 2004, kterou se mění směrnice 2001/83/ES o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků, pokud jde o tradiční rostlinné léčivé přípravky (referencovaná v anglicky také jako THMPD)

[\(stáhnout směrnici\)](#)

Mění Směrnici 2001/83/ES o humánních léčivých přípravcích. a to tak že zavádí kategorie "rostlinné léčivé přípravky" a "tradiční rostlinné léčivé přípravky" a pro "tradiční rostlinné léčivé přípravky" zavádí jakýsi soft režim ...

Stanovuje povinnost přizpůsobit se do Dubna 2011. Toto datum je pro mnohé v Evropě symbolem konce tradičních rostlinných přípravků a jejich definitivní včlenění pod léky....

Až v důsledku této směrnice je zřejmé, že eurolegislativa (systém směrnic a nařízení) pevně usadila byliny do režimu syntetických léčiv (sice v jakési soft verzi) ale definitivně. Tato směrnice vyvolala řadu protestů viz ... (což její autoři zřejmě očekávali ... ty ale nakonec působí nerozumně protože je

vlastně jakousi úlevou proti normal režimu...

[definy tradiční rostlinné léčivé přípravky stejnému režimu, jaký byl doposud zaužíván pouze u syntetických léčiv.... sice ve "volnějším režimu" ... fakticky je tímto vyjíma z jiných oblastí (potravin) ...]

Selhání farmaceutického průmyslu a dozoru nad ním

Lékaři, pozor! Ti, kdo vám lžou nejsou bylináři, ale ... renomovaní výrobci běžných léků.

Aliance pro ochranu humánního výzkumu varuje:

[Merck si u Elsevieru zaplatil vytvoření falešného peer-reviewed vědeckého časopisu](#)

Těm, kteří neznají prostředí výrobců běžných léků, se výroky Johna Rengena Virapena mohou zdát přehnané. To bohužel nejsou. Virapen je výborným znalcem medicíny, biochemie i komerčního prostředí a dobře ví, co říká...

[John Virapen: Acylpyrín vás může zabit' skôr, ako sa dostanete k dverám lekárne](#)

[Dr John Rengen Virapen, Whistleblower of the Psychopathic Pharmaceutical Industry. Speaks Out](#)

Interpelace v Evropském parlamentu

Vzhledem k vyhocené situaci, kdy ideologická skupinka požaduje nesmyslnou bezzásahovost zkulturněné Šumavy, pro vytvoření „divokého srdce Evropy“, přislíbila europoslankyně a kandidát na presidenta ČR – MUDr. Zuzana Roithová, MBA (s vysokým morálním kreditem), interpelaci v Evropském parlamentu. Byli jí poskytnuty podklady a pro další informaci zúčastněných bylo založeno diskuzní fórum.

Zastoupení europoslanců z ČR v Evropském parlamentu

- Za ODS: Milan Cabrnach, Andrea Češková, Hynek Fajmon, Edvard Kožušník, Miroslav Ouzský, Ivo Strejček, Evžen Tošenovský, Oldřich Vlasák, Jan Zahradil
- Za ČSSD: Zuzana Brzobohatá, Robert Dušek, Richard Falbr, Jiří Havel, Pavel Ploc, Libor Rouček, Olga Sehnalová
- Za KDU-ČSL: Jan Březina, Zuzana Roithová
- Za KSČM: Jaromír Kolíček, Jiří Maštálka, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek.

O stavu Šumavy byli informováni poslanci Miroslav Ouzský, Richard Falbr, Zuzana Roithová, Vladimír Remek a komisař Štefan Fülle.

Jednání s europoslancem Dr. Ouzským

Ing. Ivo Vicena, CSc., e-mail: ivo.vicena@seznam.cz

Dne 14.6.2012 proběhlo v Praze setkání s europoslancem Dr. Ouzským, kterému bylo předáno 16 fotografií z oblasti Březníku, Poledníku, Třístoličnicku, Plechého a Prášil s velkými rozlohami mrtvého lesa. Dále byly vysvětleny otázky škod v NPŠ, nepříznivé vlivy na ovzduší, hydrologii, půdu a terciární sféru vč. turistiky. Pan poslanec byl seznámen s řadou nesprávných a lživých ideologických „teorií“ o kalamitních plochách, jejich nezajištěné obnově a také s prognózou kůrovcové kalamity na rok 2012, i o velkém množství hnjícího dřeva. Současně byla nepříznivě hodnocena činnost RNDr. L. Míka v Bruselu. Pan poslanec přislíbil o problému Šumavy jednat s europoslanci z Německa a Rakouska, zřejmě v září t.r.

EVL Šumava v hledáčku eurokomisaře

Pavel Valtr

Inspektoři Evropské unie, tj. pověřenec komisaře pro životní prostředí Janeze Potočnika pan Stefan

Lainer a český inspektor v EK pan Ctibor Kocman, přijeli na Šumavu ve dnech 12. a 13. srpna, vzhledem k četným stížnostem českých ekologických aktivistů na nepatřičný způsobu péče o lesy, resp. kácení a rušení tetřeva těžebními zásahy, tedy nezajištění příznivého stavu předmětů ochrany (pí. Kjučuková z Okrašlovací společnosti Zdíkovsko, Z. Křenová býv. pracovnice Správy NPS, Z. Vermouzek – Česká ornitologická společnost, I. Adam). V případě zjištění pochybení by bylo zahájeno správní řízení a stanovena pokuta. Jedná se o ochranu Evropsky významné lokality Šumava CZ0314024, vyhlášenou v rámci programu EK Natura 2000 (našimi naturisty) na rozloze cca 172 000 ha, která svou rozlohou překračuje NP i CHKO Šumava, CHKO Blanský les, PO Šumava a PO Boletice) dle Nařízení vlády č. 132/2005 Sb. Je potřebné uvést že, EVL by měla být převedena do republikové chráněných kategorií, což by znamenalo rozšířit stávající NP či CHKO (přičemž některé názory jsou právě opačné, např. SPOZ).

Předmětem ochrany EVL jsou druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech, aktivní vrchoviště, lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a v roklich, rašelinný les, smíšené jasanovo-olšové lužní lesy, oligotrofní až mezotrofní stojaté vody s vegetací tříd Littorelletea uniflorae nebo Isoëto-hydrocharition, přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Magnopotamion nebo Hydrocharition, nížinné až horské toky s vegetace sv. Ranunculion fluitans a Callitriche-Batrachion, suchá vřesoviště, formace jalovce obecného na vřesovištích nebo vápnatých trávnících, bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách, vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva, extenzivní sečené louky podhůří a horské sečené louky, přechodová rašeliniště a třasoviště, chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů, bučiny as. Luzulo-Fagetum a Asperulo Fagetum, acidofilní smrčiny, lokalita hořečku českého, střevlíka Ménetrieésova, mihule potoční, netopýra velkého, vrápence malého, perlorodky říční, rýsa ostrovida, vranky obecné, vydry říční a srpnatky fermežové.

Chráněné biotopy - nelesní přírodní stanoviště

- 3130 - Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh aj. oblastí s vegetací tříd Littorelletea uniflorae nebo Isoëto- Nanojuncetea
- 3150 - Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu Magnopotamion nebo Hydrocharition
- 3260 - Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů Ranunculion fluitans a Callitriche-Batrachion
- 4030 - Evropská suchá rašeliniště
- 5130 - Formace jalovce obecného (*Juniperus communis*) na vřesovištích nebo vápnatých trávnících
- 6230 - Druhově bohaté smilkové louky na silikátových podložích v horských oblastech (a v kontinentální Evropě v podhorských oblastech) - prioritní typ přírodního stanoviště
- 6410 - Bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (Molinion caeruleae)
- 6430 - Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně
- 6510 - Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (Arrhenatherion, Brachypodio-Centaureion nemoralis)
- 6520 - Horské sečené louky
- 7110 - Aktivní vrchoviště - prioritní typ přírodního stanoviště
- 7140 - Přechodová rašeliniště a třasoviště
- 8220 - Chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů.

Chráněné biotopy - přírodní lesní společenstva

- 9110 - Bučiny asociace Luzulo-Fagetum
- 9130 - Bučiny asociace Asperulo - Fagetum
- 9140 - Středoevropské subalpínské bučiny s javorem (*Acer*) a šťovíkem horským (*Rumex arifolius*)
- 9180 - Lesy svazu Tilio-Acerion na svazích, sutích a roklích, prioritní typ přírodního stanoviště
- 91D0 - Rašelinný les, prioritní typ přírodního stanoviště
- 91E0 - Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), prioritní typ přírodního stanoviště
- 9410 - Acidofilní smrčiny (Vaccinio-Piceeta).

Chráněné druhy

- hořeček český (*Gentianella bohemica*), prioritně chráněný druh (vázaný na extenzivní využívání luk)
- srpnatka fermežová (*Hamatocaulis vernicosus*)
- rys ostrovid (*Lynx lynx*)
- vydra říční (*Lutra lutra*)
- vranka obecná (*Cottus gobio*)
- mihule potoční (*Lampetra planeri*)
- netopýr velký (*Myotis myotis*)
- vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*)
- perlorodka říční (*Myargaritifera margaritifera*)
- střevlík Ménetriešův (*Carabus menetriesi pacholei*) – prioritně chráněný druh.

Vhodné je připomenout, že letos byla přijata nová Nařízení vlády k ochraně českých EVL, a to NV č. 208/2012 o vyhlášení EVL zařazených do evropského seznamu a nový Národní seznam EVL.

Naoktrojovaná konzervativní bezzásahovost vede k unifikaci rozsáhlých chráněných ploch. Vytváří se tak vegetačně a potravně „polopouštní“ acidofilní ekologicky nestabilní „smrčák“, se závažnými negativními dopady nejen krajinářskými, mezoklimatickými, hydrologickými (je zde vymezena i CHOPAV), ale i ekonomickými a sociálními, přičemž **vynucovaný rozsáhlý rozpad lesa nepříznivě postihne několik generací.**

Oba inspektoři EK vícekrát zopakovali, že sledují pouze dodržování Směrnice Rady 92/43/EHS z 21.5.1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, která je nadřazená státní legislativě. Jedná se zejména o články 5 a 6:

Čl.5: Ve výjimečných případech, kde Společenství shledá, že státní seznam neuvádí lokalitu, která je místem výskytu prioritního stanoviště ... budou mezi členským státem a Komisí zahájeny ... Jestliže nedoje během 6 měsíců k vyřešení sporu, předloží Komise Radě návrh na výběr této lokality významné pro Společenství.

Čl.6: Pro zvláštní oblasti ochrany stanoví členské státy nezbytná ochranná opatření zahrnující v případě potřeby odpovídající plány péče vypracované speciálně pro dané lokality nebo integrované do jiných plánů rozvoje a vhodná opatření právního, správního nebo smluvního charakteru, která odpovídají ekologickým požadavkům typů přírodních stanovišť. Členské státy přijmou vhodná opatření, aby ve vymezených oblastech vyloučily poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů, ani vyrušování druhů, pro něž jsou tato území určena... **Jakýkoliv plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni přímo nezbytný,** avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, **podléhá odpovídajícímu posouzení jeho důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany** (autorizovanými, vybranými pracovníky, kteří nenechají ublížit lokalitě či druhu).

Ptačí oblast je prý jakýmsi poddruhem EVL, tedy i pro ni že platí příslušná ustanovení (ač to není v naší legislativě uvedeno). Druhy a počet ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti stanovuje Nařízení vlády č. 51/2005 Sb. Mezinárodní program Významná ptačí území (Important Bird Areas, IBA) Šumava v sobě zahrnuje Ptačí oblast Šumava a Ptačí oblast Boletice (o celkové rozloze 163 tisíc ha). V rámci ptačích oblastí (PO) evropské soustavy Natura jsou chráněny následující vybrané druhy: čáp černý, jeřábek lesní, tetřevka obecná, tetřev hlušec, chřástal polní, kulíšek nejmenší, sýc rousný, datel černý, datlík tříprstý a v PO Boletice i skřivan lesní. Žel k výraznému úbytku ptačích druhů dochází sukcesním zalesněním někdejších zemědělských ploch Šumavy, což se však neřeší.

Český spolupracovník eurokomisaře pan Ing. Kocman ještě zdůraznil, že náš překlad Směrnice EK nepřesně zachycuje hlediska evropské ochrany. Bylo upozorněno, že při zásazích proti kůrovci je nutno mít zpracované posudky a hodnocení vlivu na životní prostředí a povolení EK. Dále bylo konstatováno, že pro pracovníky EK je problémová situace tří typů specifikované legislativy: NP + EVL, CHKO + EVL a území, kde je vymezena pouze EVL.

Jednání zástupců EK následný den pokračovalo na Modravě se starosty a neziskovými organizacemi.

Běžný občan vidí jednak úzkoprofilové úřednické jednání, dále umanutost, kterou politicky a masivně dotovanou propagací prosazuje ideologická skupinka jež chce zajistit bezzásahovost co nejrychleji a na co největším území, ale **také vidí ostatní širší a zpětné vazby**. Přítomní protagonisté bezzásahovosti – prof. Kindelman a ornitolog Mgr. Vermouzek, ostatním expertům např. sdělili, že *bezzásahovostí je konečně založen ten správný les, že ptákům vč. tetřeva se lépe daří v odumřelém lese* (byť se tam nemají na čem žít, zejména v zimě) a zejména, že dřevokornímu hmyzu je dobře v odumřelém lese (problematiku specifikuje např. článek Brouci, nebo lidé ?, in: časopis Ochrana přírody 4/2012). Podle stěžovatelů, prováděnými zásahy v lokalitě Na Ztraceném, došlo k likvidaci hnízdišť tetřeva. **Ironií však je, že tetřev se musel z bezzásahových území přestěhovat do zásahových ploch, kde má příhodnější podmínky pro přežití. Vyslání inspektoři museli uznat, že k porušení stanovišť nedošlo. Nebylo však řečeno, že nařizovanou bezzásahovostí dochází k likvidaci řady vymezených chráněných biotopů a druhů.**

Foto z terénního jednání (15h 30min – 18h 30min) v trvalém dešti: Zprava zástupce komisaře Stefan Lainer a jeho tlumočnice, prof. Podrázský, dva úporní obhájci bezzásahovosti ornitolog Mgr. Vermouzek a prof. Kindelmann a zcela vlevo český inspektor EK Ctibor Kocman.

Při terénním jednání, byly nejprve navštíveny lokality Na Ztraceném a Ptačí potok (na něž bylo nejvíce stížností), neboť protagonisté bezzásahovosti (prof. Kindelmann a ornitolog Mgr. Vermouzek) si po dlouhé debatě vynutili změnu pořadí lokalit naplánované trasy a pak se již stačila jen lokalita Roklanské hájovny a cestou srovnávání zásahových a bezzásahových ploch. Na Ztraceném byla předvedena nová šachovnicovitá metoda zásahu proti kůrovci (vč. oloupávání kůry z kmene). Vedle zástupců ministerstva a Národního parku zde byla řada expertů (např. prof. V. Podrázský, býv. člen IUCN a spoluzakladatel NPŠ Ing. F. Urban, soudní znalec Ing. I. Vicena aj.). Experti mnohokrát zdůvodnili nezbytnost zasahování proti kůrovci v těchto smrkových lesích, neboť bezzásahová lokalita okamžitě znamená rychlé napadení dalších blízkých porostů a tím rozsáhlou likvidaci dalších, (i vzdáleně) návazných smrkových porostů nad 60 let. Bylo poukázáno na neudržitelnost bezzásahovosti na světových příkladech a na řadu dalších aspektů, které je třeba brát v úvahu.

Prezentace Národního parku Šumava v konferenční místnosti na Modravě byla ředitelem Ing. Mgr. Mánkem velmi ilustrující, s dokládající způsoby ochrany, přičemž současné vedení NP bylo experty neoficiálně hodnoceno jako manažérsky zdařilé a úspěšné. Ředitel NP uvedl, že v některých případech bezzásahovosti je výsledek různý, někdy dobrý, někde problémový a někde špatný. S dalšími prezentacemi se již nepočítalo (prezentace P. Valtra je ke stažení), přesto se prof. Kindelmann vnutil s anglickou prezentací, přičemž i při jednání zásadně používal angličtinu (i p. Vermouzek) - zřejmě k lepší „obecné součinnosti“.

I přes nepříznivý dojem z „trestní výpravy EK“ je výsledný dojem pozitivní, neboť byla prokázána smysluplnost a účelnost asistenčních ekosystémových činností. Nespecifikovaný expertní závěr je, že by jistě bylo hezké mít zajímavé bezzásahové plochy, ale ... obecně řečeno, ti, kteří zažili již

biologické cykly a mají globální zkušenosti, se nemohou ztotožnit s tímto hazardem v kulturních ekosystémech (v průběhu 300 let byl na Šumavě les 2x vykácen a 2x vysázen, takže má hrozně daleko k „původní“ skladbě). Pro přiblížení mladším přírodním nadšencům: protože se jedná o živý ekosystém, dynamicky reagující na stresové faktory, je to stejné, jako bychom chtěli, aby civilizovaný člověk fungoval bezzásahově, bez asistenční pomoci a navíc, aby nenakazil druhé – jistou dobu to určitě jde, ale jakou ?. U mladší části ideologů bezzásahovosti obvykle jde o naivitu, u střední části generace o „módní“ zviditelnění a sledování kariérního postupu, u starší generace o projevy iracionální hlubinné ekologie. Odborná diskuze je pro ideology bezzásahovosti jako nežádoucí umlčována (příkladem jsou klasické prostředky: mlžení, korumpování či zastrašování).

Na základě veřejného průzkumu je následující podíl názorů obyvatel v okresech Klatovy a Domažlice:

- 63 % odtěžit napadané stromy kůrovcem
- 29 % příroda si pomůže sama
- 8 % neví.

Závěrem několik otázek k naší demokracii:

- jestliže je nadřazována evropská ochrana EVL Šumava nad státním NP a CHKO, jak to, že se nemluví o nadřazené světové ochraně Biosférické rezervace UNESCO Šumava, jejímž smyslem je uchování typického extenzivního využívání Šumavy a harmonického soužití obyvatel s místní přírodou ?
- je možné jakoukoliv záležitost posuzovat úzkoprofilově, jen ve vazbě na konzervativní ochranu přírody, ne ve vazbě na základní zásadu: trvalou udržitelnost i sociální a ekonomickou, tedy nevadí, že uskutečňovaným způsobem ochrany přírody dochází k dlouhodobému ekonomickému propadu a vyliďňování obcí v regionu Šumavy (obcí jež leží v EVL)?
- smíme preferovat jen některé druhy a stanoviště z chráněných, např. vymezit EVL hořečku, tam kde přežívá jen díky extenzivnímu využívání na řadě travních porostů a bezzásahovou ochranou opět zajistit jeho likvidaci?
- **smíme vyhlášovat rozsáhlé bezzásahové zóny i přes varující zkušenosti z celého světa, v místech, která byla kulturně výrazně přeměněna ?**
- účelové zneužívání směrnic EU (jež platí již od r. 2004) se neprojevovalo v předchozím období, kdy se prováděly stejné, či ještě razantnější zásahy, ale jsou využívány ke zdiskreditování „nevyhovujících“ ředitelů NP Stráského a Mánka, jež se stali soustředěným sofistickým terčem útoků bezzásahových aktivistů
- **smíme provádět pouze jednostranně masivně dotovanou propagaci bezzásahovosti** (např. filmu od Míky a spol.: Silva Gabreta „o výrobě virtuální divočiny“ z nestabilních smrčín) a ten pak zdarma předávat do škol pro ideologické „masírování“ dětí bez zkušeností, avšak racionální oponentura vývojových trajektorií Šumavy je cíleně utlumována a na publikaci Šumava a její perspektivy, na níž pracuje několik desítek spoluautorů není zájem (která v dalším díle mj. sleduje i jednotlivé předměty ochrany EVL), takže jeden z autorů ji musí vydávat a kolportovat vlastním nákladem?

K zamyšlení: Jestliže závidíme Švýcarsku jeho unikátně zachovanou přírodu, vezme, že jim stačil jediný národní park na pouhých 4 % území (kde travní plochy mají větší podíl než lesy), další NP nechtějí, avšak dokáží citlivě využívat přírodu, (přičemž u nich běžným referendem neprošlo ani prodloužení doby dovolené, proto, aby si udrželi konkurenceschopnost).

Natura 2000

Doc. RNDr. David Storch, PhD., ředitel Centra pro teoretická studia UK a AV ČR, pedagog katedry ekologie Přírodovědecké fakulty UK, Ochrana přírody 5/2012

Pro praktickou ochranu přírody je docela problémové argumentovat Soustavou Natura 2000.

Byť jsou vymapované biotopy teoreticky využitelné pro akademický výzkum (zatím však moc využity nebyly), je Natura často veřejností vnímaná jako útlak ze strany evropské vrchnosti. Existují většinou lepší argumenty pro ochranu konkrétní lokality, než je ta „naturová“, a tudíž uznává Bruselem.

Komunikace s Evropskou komisí

Komu: Tomáš Jirsa Ing., Klewar Martin, Jitka Marková MUDr., Jiří Mánek, František Nykles, Pavel Valtr, Miroslav Ouzský, Josef Řežábek

Vážení,

v r. 2011 jsem se obrátil s dopisem na našeho evropského komisaře pana Štefana Füleho

s upozorněním na škody v Národním parku Šumava, které vznikly bezzásahovým režimem a vedly k **rozsáhlým škodám**. Uschly lesy, poškodila se hydrologie území, zhoršilo se ovzduší, odplavuje se úrodná půda, zhoršilo se prostředí pro obyvatelstvo i ptactvo a **nesprávně se vykládají evropské a světové směrnice** jako ke Kjótský protokol, Natura 2000, EVL, Směrnice o krajině, zhoršila se biodiverzita.

Ve dnech 12. - 13. 9. 2012 jsem se také zúčastnil návštěvy úředníků Evropské komise pánů Leinera a Kocmana na Modravě, která se však zabývala pouze stížností Okrašlovacího spolku Zdíkov. Na místě se mohli pánové přesvědčit, že můj dopis se zakládá na pravdě.

Na moji urgenci jsem v minulých dnech dostal odpověď, kterou příkládám a která na moje upozornění nereaguje a ani se jí patrně nehodlá zabývat.

S pozdravem Ing. Ivo Vicena, Csc.

EVROPSKÁ KOMISE
Generální ředitelství životního prostředí

Ředitelství B – příroda, biologická rozmanitost a územní využití
ENV.B.3 - příroda

Brusel 22 OCT. 2012
D(2012) Ares 1242086

Vážený pan
Ing. Ivo Vicena, CSc.
Soudní znalec a specialista
pro ochranu lesa
Milady Horákové 74
370 05 České Budějovice
Czech Republic
e-mail: ivo.vicena@seznam.cz

Vážený pane inženýre,

Děkuji Vám za Váš dopis komisaři Füllemu, který byl předán GŘ Životní prostředí, na který jsem byl pověřen odpovědět.

Stav přírody na Šumavě, konkrétně fytosanitární opatření přijatá v Šumavském národním parku v roce 2011 a rovněž management parku je předmětem zájmu Evropské komise již od minulého roku, protože park představuje zároveň důležité stanoviště soustavy Natura 2000. Komise obdržela několik stížností, na jejichž základě otevřela 29. června 2011 ve věci managementu stanovišť Natura 2000 na Šumavě EU Pilot a na místo zaslala odbornou misi 12. – 13. Zář 2012. Bohužel Komise doposud neobdržela úplnou a uspokojující odpověď. Proto bude jednání mezi Komisí a Českou republikou pokračovat. Jak víte z diskuse na Šumavě v září, Komise bude respektovat způsob, jakým Česká republika pečuje o národní park za předpokladu, že péče bude po věcné i formální stránce zcela ve shodě s požadavky legislativy EU.

K managementu Národního parku Bavorský les jsme žádnou stížnost neobdrželi.

Jestliže máte zájem poskytnout Komisi konkrétní údaje k tomuto případu, pošlete je, prosím, našemu oddělení. Kontaktní osobou pro otázky Natury 2000 v České republice je Ctibor Kocman (ctibor.kocman@ec.europa.eu).

Děkuji Vám za Váš zájem o přírodu v České republice.

S pozdravem

Stefan Leiner
vedoucí oddělení

Commission européenne/Europese Commissie, 1049 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË - Tel. +32 22991111
Kancelář: BU-5 06/143 - Tel. přímá linka +32 229-95068 - Fax +32 229-90895

nature@ec.europa.eu

Výstava Zachraňme Šumavu v Bruselu

Putovní výstava Zachraňme Šumavu překročila hranice České republiky a zavítala do Bruselu. Díky iniciativě Plzeňského kraje se ve spolupráci s Jihočeským krajem a Svazem obcí NP Šumava podařilo uskutečnit vernisáž výstavy fotografií Zachraňme Šumavu, která proběhla v pondělí 4. října od 19.00 hodin v galerii Českého centra v Bruselu.

Celá akce se konala u příležitosti tzv. Open Days, tradičního evropského týdne regionů a měst. V tomto týdnu mají hlavní roli v diskusích právě regiony a města, nechyběl ani Plzeňský kraj. Jedná se tak o největší evropské setkání regionálních politiků, odborníků, zástupců bank a jednotlivých odvětví z neziskové i průmyslové sféry. Open Days jsou organizovány Výborem regionů spolu s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Letošní osmý ročník Open Days proběhl ve dnech od 4. do 7. října, tématem byla tentokrát konkurenceschopnost, spolupráce a soudržnost pro všechny regiony. Toto téma je o to více aktuální v souvislosti s vývojem diskuze o budoucnosti kohezní politiky po roce 2013 a přijetím Páté kohezní zprávy, klíčového dokumentu, jež je základem pro politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti po roce 2013. Během Open Days se do Bruselu sjíždějí velké delegace zástupců z členských zemí EU a pozornost jim věnuje také mnoho novinářů, což dohromady představuje potenciál, který by byla škoda nevyužít. Problematika současné Šumavy nemá totiž jenom lokální charakter. Na Šumavě vlivem kůrovcové kalamity odumírají největší plochy lesů ve střední Evropě. Podobnou situaci možná řeší i jiné členské země Evropské unie. Je tedy možné, že výstava fotografií Zachraňme Šumavu vyvolá diskusi o možnostech řešení.

Fotografie dokumentují změnu krajinného rázu Šumavy se všemi jejími důsledky. Krásná a zelená Šumava se vlivem kůrovce mění v uschlé porosty a vykáčené holiny. Lesní ekosystémy v Národním parku Šumava jsou devastovány a zcela ponechány napospas kůrovci. Výsledkem jsou stále se rozšiřující tisíce hektarů suchých lesů včetně zbytků původních pralesů, likvidace genofondu původního šumavského smrku a následně zbytečně vznikající stovky hektarů holin. Nyní je kůrovcem bezprostředně ohrožen i prales v lokalitě významné pro český národ – u Pramenů Vltavy, kde rostou až čtyři sta let staré stromy. Dílo zkázy samozřejmě rozšířil orkán Kyrill v roce 2007, ale akcelerovala ho špatná rozhodnutí o ponechání napadeného dřeva kůrovcem bez asanace. Spory se vedou a kůrovec se šíří. Vážnost situace v šumavských lesích přiměla v červnu 2009 hejtmany Jihočeského a Plzeňského kraje k ustavení pracovní skupiny odborníků, která by posoudila stav kůrovcového nebezpečí a navrhla příslušná opatření ke zmenšení škod na lesních ekosystémech. Návštěvníci se budou moci také připojit k petici Zachraňme Šumavu, která apeluje na českou vládu a parlament ve věci ochrany přírodních hodnot lesů v Národním parku Šumava.

Samotnou výstavu v podvečer dne 4. října samotnou zahájil hejtman Jihočeského kraje Jiří Zimola (ČSSD) společně s radním Plzeňského kraje pro životní prostředí Petrem Smutným (ČSSD). Hejtman Zimola své úvodní slovo zahájil malým průzkumem mezi přítomnými, kdo na Šumavě skutečně byl a kdo navštívil i postižená místa, neboť podle něj je příznačné, že především v médiích se k problematice vyjadřují lidé, kteří často na Šumavě ani nebyli. Radní Smutný pak blíže přiblížil důvody, proč oba kraje odmítají přístup správy Národního parku Šumava a usilují o co nejrychlejší a nejúčinnější řešení kůrovcové kalamity. Následně pak pan František Nykles, bývalý starosta Kvildy a předseda Svazu obcí Národního parku Šumava popsal historii kůrovcové kalamity na Šumavě a její současný stav a stejně tak i historii celé iniciativy „Zachraňme Šumavu“ u jejíhož zrodu stál.

Na vernisáž samotnou přišlo více jak 100 lidí (zájem by umožnil i více, ale to již nedovoluje kapacita sálu) mezi nimiž byly například europoslanci Pavel Poc (ČSSD) a Zuzana Brzobohatá (ČSSD) nebo bývalý europoslanec Petr Duchoň (ODS), který je v současnosti poradcem Evropské reformní strany v Evropském parlamentu.

Že akce přinese i odmítavá stanoviska se dalo očekávat a proto nebylo překvapením, že se na vernisáž dostavil i jeden z hlavních zastánců současného vedení Národního parku pan Ladislav Miko, ředitel na generálním ředitelství Evropské komise pro životní prostředí a bývalý ministr

Fisherovy vlády. Nicméně pan Miko zachoval odpovídající dekorum a své názory kultivovaně sděloval některým hostům akce v rozhovorech po úvodních proslovech. Nečekaná a poněkud nepříjemná rána však přišla z nečekané strany – ze strany nového ředitele Českého centra v Bruselu pana Karla Peroutky, který pár hodin před vernisáží zakázal umístění petice a jejích podpisových archů v prostorách Českého centra i přes to, že petice je nedílnou součástí celé výstavy. Jako důvod sdělil, že to považuje za nevhodné a při debatách organizátorům výstavy dokonce vyhrožoval diskreditací u ostatních Českých center.

Přesto výstava pokračuje dál a doufejme, že toto byla jediná komplikace, která ji potkala. Návštěvníci si ji v Bruselu mohli prohlédnout do 24. října, kdy se výstava vrací zpět do Čech.

5. Svět

„Požadované divoké“ kůrovcové disturbance významně zhoršují kvalitu odtékající vody v postižených oblastech

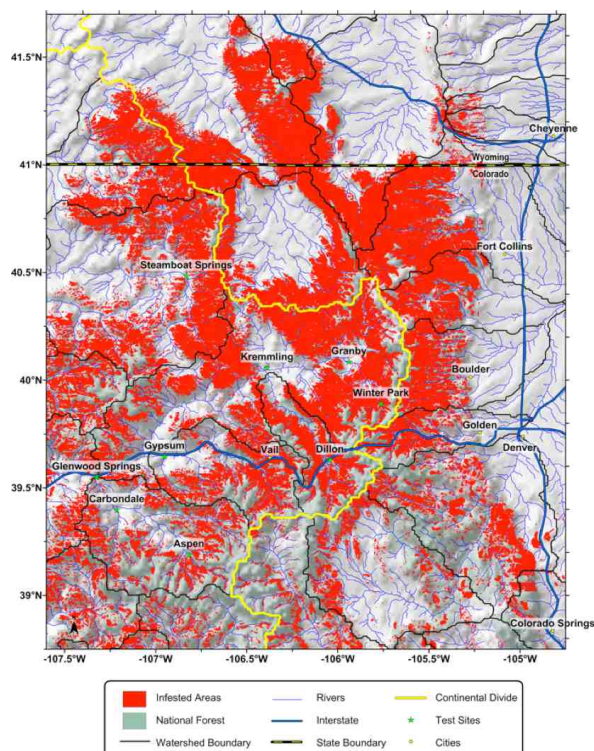
Bark beetle infestations affect water quality in the Rocky Mountains of North America

Kristin Mikkelson¹, Eric Dickenson², Reed Maxwell¹, John McCray¹ & Jonathan Sharp¹

¹Colorado School of Mines, ²Southern Nevada Water Authority, USA The Global Water Forum

This article looks at the impact of bark beetle infestations on forest dieback in the United States. The study finds that infestations can lead to declining water quality and individual water treatment plants downstream of infestations have experienced concentrations of pollutants considerably above the EPA’s regulatory limits. The authors conclude that further research is needed in order for water treatment facilities to better prepare and possibly modify water treatment processes.

Forest dieback related to climate-change associated stresses such as drought, heat, and insect outbreaks has emerged as a global concern and has been documented on all wooded continents and across diverse forest types.^{1,2} With warming temperatures, outbreaks are predicted to shift towards higher latitudes and higher elevations,³ impacting previously unscathed forests. In addition, as tree mortality within infested forests increases, the deforested zone shifts from a carbon sink to a carbon source, which may further contribute to climate change.⁴ A poignant example is the mountain pine beetle (*Dendroctonus ponderosae*; MPB) infestation in the Rocky Mountain west of North America.

A map showing the level of infestation in the past decade (up until 2011) along with location of the different watertreatment facilities (Mikkelson et al., 2012)

This native beetle’s range encompasses most of western North America; however, the current infestation has reached epidemic proportions throughout the Rocky Mountains with over 4 million acres of mortality in Colorado and Wyoming alone in the past decade (Figure 1).^{5,6} While the visual impact of dying forests is stunning, less visible hydrological and biogeochemical changes are taking place in impacted watersheds.

When beetles infect healthy trees they transport with them a blue-staining fungus that helps to restrict nutrient and water transport into the tree. This eventually can cause tree mortality that results in large canopy changes altering multiple components of the water and energy cycles, including interception of precipitation and radiation, canopy wind speed, snow accumulation and melt and evapotranspiration.⁷ Along with alterations in the water and energy budgets, bark beetle infestations have the potential to alter forest biogeochemistry, solute transport and hence water quality. One major water quality issue for local water treatment plants receiving their source waters from beetleinfested watersheds is changes in organic carbon loading.

Total organic carbon (TOC) is ubiquitous in surface and groundwaters and originates from both natural and man-made sources. Typically, spring runoff in mountainous watersheds mobilizes

dissolved organic matter into surface waters⁸ creating a more pronounced seasonal release. Bark beetle infestations have the ability to influence TOC release and loading as decreases in canopy cover can increase runoff rates, alter hydrologic flow paths through more carbon rich soil layers and excess needle loss onto the forest floor can lead to increased decay and soil organic matter leaching.

These changes in TOC concentrations and properties can be problematic for water treatment facilities as chlorination of TOC-rich waters can lead to potentially carcinogenic disinfection byproducts (DBPs).⁹ Humic like substances typically found in dissolved organic matter, have been shown to be common DBP precursors when combined with chlorine disinfection. DBPs are heavily regulated by the United States Environmental Protection Agency (U.S. EPA).

Our study, based on water quality data sets from water treatment plants throughout the Colorado region, reveals on average about 300% more TOC and DBPs at water treatment facilities located in MPB-infested watersheds.¹⁰ We also saw an increasing trend in one particular class of DBPs since the initial onset of the bark beetle epidemic around 2004. This significant increase in DBP concentration was accompanied by only a modest increase in TOC concentrations. Our results revealed that at water treatment plants receiving their source waters from MPB-infested watersheds, trihalomethanes (THM) have significantly increased while haloacetic acids (HAA) have not. THMs form from chlorination of the hydrophobic fraction of natural organic matter, while HAAs form from the chlorination of the hydrophilic fraction.

Thus, our results indicate that while we are only seeing a slight increase in TOC levels due to the bark beetle epidemic, it appears that the composition of the TOC is changing and becoming more hydrophobic in nature.

Along with the bark beetle epidemic changing the composition of TOC, our results demonstrate that the seasonal coupling of high-flow rates, high TOC concentrations and high DBP concentrations has been altered. In beetle-impacted catchments we found the highest THM concentrations during the low flow months of July through September. What is interesting about this finding is that the increase in THM levels was not accompanied by an increase in TOC levels. The water treatment plants were still seeing the highest TOC levels in spring and early summer, as is typical in snow-dominated watersheds.

However, the TOC reaching the treatment plants in the late summer and early fall seemed to be more reactive with the chlorine, despite its lower concentrations.

While the scientific significance of water quality impacts resulting from a climate-induced phenomenon is not fully understood, the practical and local implications of this study are of immediate concern. Individual water treatment plants have experienced quarterly THM concentrations that are more than 30 ug/l above the EPA's regulatory limits.

From an economic perspective, it is essential to determine if the change in TOC loading and composition is going to occur seasonally and for what duration in order for water treatment facilities to better prepare and possibly modify water treatment processes. It is unknown whether or not these trends are only going to occur in the mountainous watersheds of Colorado, or if other bark beetle infested watersheds throughout the world could experience similar changes in water quality.

About the author(s)

Kristin Mikkelson is a PhD candidate at the Colorado School of Mines (Colorado, USA). Her research primarily focuses on ecohydrology and climate-change related issues. Dr. Eric Dickenson is a project manager at Southern Nevada Water Authority (Nevada, USA) whose expertise lies in disinfection byproducts and water quality. Dr. Reed Maxwell is an associate professor at the Colorado School of Mines.

His research interests include integrated watershed response to climate change, numerical model development and interactions between surface water, groundwater and the atmosphere. Dr. John McCray is a professor at the Colorado School of Mines whose research focuses on chemical

transport in hydrologic systems. Dr. Jonathan Sharp is an assistant professor at the Colorado School of Mines and his research interests include the applications and implications of biological processes that relate to water quality and reuse. This article is based on an original piece of research published in Nature Climate Change, doi:10.1038/nclimate1724: “Water-quality impacts from climate-induced forest die-off”.